

consiliul județean galați

centrul cultural „dunărea de jos” galați

ziua mondială a cărții

Citim și Dăruim!

Susținem performanța școlară! Schimb de experiență între Colegiul Cuza și Liceul Daniel Arnaud din Franța

De peste 20 de ani, alături de partenerii noștri francezi de la Consiliul Regional Aquitaine, am dezvoltat o serie de proiecte de cooperare în sănătate, educație, administrație și agricultură.

Astfel, în domeniul educației, au fost inițiate schimburi școlare între Colegiul Național “Alexandru Ioan Cuza” din Galați și Liceul Tehnologic ”Daniel Arnaud” din Riberac, regiunea Nouvelle-Aquitaine, Franța. În perioada 1-9 aprilie, 10 elevi și 2 profesori însoțitori de la Colegiul Cuza vor pleca în Franța, urmând ca în perioada 5-12 mai să sosească în Galați elevii și profesorii francezi, în cadrul acestui schimb de experiență. Am încurajat și am susținut întotdeauna performanța școlară, astfel că anul acesta Consiliul Județean Galați va asigura transportul către București și biletele de avion pentru cei doi profesori însoțitori și cei 10 elevi participanți în cadrul acestor schimburi școlare. Ei sunt ambasadorii noștri, ce vor împărtăși colegilor francezi, timp de o săptămână, cultura și bogata noastră istorie.

Proiectul de cooperare dintre cele două instituții de învățământ a înregistrat de fiecare dată rezultate remarcabile. Îi felicit pentru implicare atât pe elevi, cât și corpul profesoral și îi asigur de întreaga mea susținere pe acest drum al performanței.

Sunt mereu alături de toți elevii care au ales să investească timp în evoluția lor. Ei sunt un exemplu pentru întreaga noastră comunitate în misiunea de a le vorbi elevilor și profesorilor francezi despre locurile și oamenii minunați din România.

Le doresc o călătorie frumoasă și un schimb de experiență plăcut. Îi felicit pe toți cei implicați în acest proiect de suflet și le doresc mult succes pe viitor. De asemenea, le mulțumesc profesorilor și părinților!

Evenimente CCDJ

Îngeri pe sticlă

Consiliul Județean Galați și Centrul Cultural Dunărea de Jos au organizat în ziua de 31 martie 2022 expoziția de icoane *Îngeri pe sticlă*. Amfitrionul evenimentului a fost doamna profesor Olimpia Stefan, membru al Uniunii Artistilor Plastici și profesor la clasa de Pictură a Școlii de Arte. Fundalul muzical a fost asigurat de elevii doamnei profesor Capră Angelica, clasa de pian din cadrul Școlii de Arte.

Autoarea ne-a mărturisit: Conceptul de „Îngeri pe sticlă” se datorează fiicei mele, Xenia. Eu sunt doar discipolul cuminte al sfaturilor ei de specialitate. Icoanele mele surprind îngerii în o mie de feluri. Eu chiar cred în îngeri și în mesajul lor magic. Așa cum spune Andrei Pleșu:

„A spune că îngerii nu există pentru că nu se văd este la fel de neinteligent cu a spune că plantele nu există pentru că nu răspund la „Bună ziua”. Îngerii sunt ultima (cea mai înaltă) expresie a acestei lumi, dincolo de ei, nu mai există decât abisul”.

Expoziția poate fi vizitată până la data de 15 aprilie 2022 la sediul din Domnească 61.

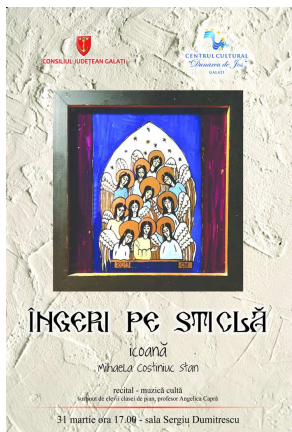
Viorel Sandu - manager CCDJ
Mihaela Costiniuc Stan - autor
Olimpia Stefan - curator, prof pictură

Evenimente CCDJ

prof. pian Capră Angelica

Carolina Mardare

Ioana Sofia
Neamtu

Bors
Andrei

Hărăbor Daria Teodora

Eliza
Lazăr

Un premiant al Școlii de Arte

Centrul Cultural Dunărea de Jos, prin clasa de pictură coordonată de profesor Olimpia Ștefan a participat la unul dintre cele mai cunoscute evenimente de artă plastică din Moldova: **Concursul Național de Artă Plastică Nicolae Milord**, ajuns la a-VI-a ediție, din 24 martie 2022, organizat de Centrul pentru Cultură și Arte Carmen Saeculare Neamț prin Școala Populară de Arte Piatra Neamț.

Marele Premiu a ajuns la Galați, la Maricel Blaga, cursant al Școlii de Arte din cadrul Centrului Cultural “Dunărea de Jos”, secția pictură, prof. Olimpia Ștefan.

Cu acest prilej mulțumim și felicităm organizatorii!

Felicitări laureatului acestui concurs!

Ateliere de creație și tradiție populară la Centrul Cultural Dunărea de Jos

Centrul Cultural „Dunărea de Jos” a desfășurat în ziua de 15 martie 2022 ateliere de creație și tradiție populară, în cadrul unui program Erasmus derulat de Colegiul Economic „Virgil Madgearu”. A fost alături de noi un grup de 30 de elevi din România, Turcia, Italia, Polonia, Portugalia, Croația și Macedonia, însoțiți de profesorii lor. Tinerii au fost încântați să afle câte ceva despre tradițiile noastre, despre costumele populare, despre olărit și țesutul la război, dar și să învețe câțiva pași de joc popular românesc.

Doctor's mistake

Nicolae BACALBAȘA

Bombay. Sunt fericit, mi-am dorit să văd lumea, câte eforturi și renunțări să ajung medic de navă. Dar și o călătorie riscantă și epuizantă. Afară căldură înăbușitoare. Orașul un labirint de străzi, care nu se mai sfârșește, plin de prăvălii, tarabe, dughene, câini care dorm și nu se mai scoală nici dacă dă să treacă mașina peste ei, vaci cocoșate cu coada în lîră care umblă aiurea, capre, platforme lungi cu două roți de transport cu mânere-coarne lungi pe ambele părți, temple. Case înghesuite la extrem, dărăpănate, suprafață imensă ocupată de geamuri mici în raport cu peretele (aspect de fagure), un număr imens de rufe atârinate la uscat, abundență de împletituri, lemn traforat, firme. Steaguri cu zvastica, simbol omniprezent în India.

Comerț cu flori naturale și ghirlande de flori artificiale. Pe stradă, frecându-se de oameni, de automobile un elefant care cerșește.

Uluitoare modul cum manevrează monedele care i se pun pe trompă sau în trompă și pe care le dă stăpânului care stă pe spinare.

La un moment dat i se dă o bancnotă.

O ia, o face ghem cu trompa și o trimite sus.

Își agită trompa ca un șarpe cerșind pomana.

E relativ chel, pe creștet are fire lungi, rare de păr.

La un moment dat o procesiune hinduistă.

Pancarte, ansambluri de steaguri cărate pe cărucioare împinse pe roți, orchestre cu instrumente de percuție și suflat emițând pe tonuri ascuțite, orchestrați negritucii îmbrăcați în ceva intermediar între operetă, granadierii lui Napoleon și caricatură.

O căruță cu cupola aurită, doi cai de lemn, decorată, împinsă, sus în căruță un brahman cu aer indiferent, copii. O mulțime de femei mergând după ea și scandând ceva. Pe marginea procesiunii polițiști.

Toți au în mâini jorjii de lemn lustruit, mai lungi de un metru și groase cât policele.

Pe marginile străzilor, pe polițele prăvăliilor unii dorm. Frizerii bărbieresc pe stradă, inclusiv în cap și fără săpun. Unii se caută reciproc de păduchi.

Un polițist cu arma între genunchi stă și i se face auriculopunctură, îi înfig ace în pavilionul urechii.

Destul de mulți auriculopuncturiști practicând în stradă.

Un șchiop fără proteză care sare sprijinit de un băț ținut cu amândouă mâinile ca un ghionder.

Toate femeile în sari au pielea burții descoperită.

Au un punct de culoare la rădăcina nasului și un mega „grain de beauté” pe o aripă a acestuia.

O femeie bate rapid toba și o fetiță, neagră, desculță, în zdrențe pocnește rapid și cu zgomot un bici gros în jurul unuia pe care îl crește.

Lângă poșta centrală, sub un șopron un șir de Tape writers, bătători la mașina de scris. La fiecare afișat limbile în care știe să bată: hindi, gujarati, english.

Mulți au ațe sau cârpulițe roșii la încheietură.

În niște tuburi goale de canalizare cu diametru mare dravidieni bruneți și-au făcut casă. Ori dorm în concavitate ori și-au pus niște scânduri. Și asta în plin centru! Zebu înhămați la căruțe cu două roți.

Frumoși, coarne înalte în lîră, pe spate o cocoșă de grăsime. La intrare în gara trenului suburban o frânghie lungă, cudată și care arde mocnit. Când cineva vrea să-și aprindă țigara vine, suflă; se vede roșeața vâpăii redeșteptate și apoi iar trece la mocneală. Frânghia are vreo 30-40 de metri. O țară fără chibrituri și brichete. Seara străzile sunt pline de oameni care se încălzesc și gătesc în jurul focurilor.

Totul pare o imensă tabără, cu cadavre care zac acoperite și printre care se strecoară șobolani, șoareci spre totală indiferență a unor pisici scheletice.

La vapor fac cunoștință cu un mic funcționar care se ocupă de marfa noastră. Omul este jainist.

Nu mănâncă decât odată la 24 de ore, puțin și atunci, nu a mâncat în viața lui carne, nu a băut vreodată alcool. L-am servit cu o masă. Extrem de atent să nu aibă carne. Ne-a invitat pe mine și prietenul meu Eugen, ofițer electromecanic până la el acasă, la masa de seară. Curioși am acceptat.

Casă extrem de sărăcăcioasă, curată.

La baie, când ne-am dus să ne spălăm pe mâini, nu era săpun. În casă un aparat de radio. Stricat, de 22 de ani stricat ni s-a spus. Eugen, care este de profesie, se apucă să-l repare. Avea un contact stricat!

În casă locuia cu mamă-sa și fiica, o fată sfioasă de vreo 16 ani. Mamă-sa născută în Aden, supusă britanică, nu vorbea engleză, doar gujarati.

Avea legată ca și indianul nostru de încheietura mâinii o cârpuliță roșie. Lui Eugen, care le-a reparat radioul i-au oferit un desen în peniță. Mie mi-a dat un mic bronz de 15-20 de grame, o zeităte. This is our gods!

E și acum la mine pe raftul bibliotecii.

Îl întreb de nevastă.

Răspunde blând, nepasional: A murit la naștere!

Doctor's mistake. Greșeala doctorului

Simt cum se desface pământul sub mine.

Retrăiesc și acum clipa, una din cele mai intens neplăcute din viața mea.

Doctor, mă simt conectat cu autorul dramei.

Și îmi apar cu violență în față cei de moartea cărora sunt vinovat, o știu, o știu și vreau să uit.

Despre greșeli în SI bemol

Despre teama de a crea *lumi* în *lumi* sau de *lumi* peste *lumi*

Interviu cu Simona Trifu

Realizat de Alina - Simona Dragomir

Alina Simona DRAGOMIR

Poetica Simonei Trifu pentru un ochi neînțezat, pare un spațiu din care nu există vreo șansă de sustragere sau salvare. Dacă te avânți de-a lungul pereților stâncoși în care-și prinde părți din interioarele intime și proprii, ai impresia că ești învăluit de cazărmi verticale fără ferestre.

Într-o țară în care poezia nu se află în topul preferințelor cititorului, un animal pe cale de dispariție și acesta, iar numele poezilor nu se găsește întins doar pe asfalt, si *bemolul carismatic* nu-ți poate acoperi genunchii, dacă nu te-ncumeți să deschizi poezia care respiră încă: „*Drum îngust,/ gest parasuicidar demodat,/ ghetele mele murdare în ploaie,/ șireturi stâlcite zac catatonice/ într-o baltă de durere./ Alternativa la siguranța de a fi./ Valoroasă salcie salvatoare de vieți,/ moarte vetustă în imaginând comun,/ în spațiul nostru de teamă carpatină,/ în înghesuiala mondenității/ și frivolitatea dansului păgân*”.

„Vorbim despre un portret fabulos a lui Merlin și, în același timp, despre un poem metafizic. Viziunea este, de asemenea, și o profesiune de credință și un program estetic. Rareori am mai citit un text de-o asemenea densitate literară. Întrece în greutate plumbul. E impresionantă această suită de enunțuri paradoxale, caustice referitoare la Merlin, un personaj legendar, un portret care are numai contur și pe care origine poate să îl creioneze cum vrea. Simona Trifu a scos un personaj din bezna timpului, l-a dus în prim-plan. I-a dat conturului său culoare și expresivitate, într-un mod spectaculos. Dar, mai ales, s-a definit pe sine, printr-un fel de auflagelare, printr-un fel de eroism al feminității, care îl seduce pe cititor”.

Alex. Ștefănescu

„*Stranie și atrăgătoare - așa ar putea fi caracterizată poezia Simonei Trifu. Noul său volum, Pledoarie pentru copacii fără pădure, reprezintă un nou episod dintr-o aventură exploatare a sufletului omenesc. De data aceasta, este vorba de amintiri care nu aparțin exclusiv trecutului, ci fac parte și din prezent. Și, într-un fel, și din viitor, ca prefigurări fulgurante ale destinului. Poeta nu imită pe nimeni, nu se aliază la moda literară de azi, este și ea un copac fără pădure. S-ar putea*

însă ca în viitor mulți să scrie ca ea. Simona Trifu cultivă emoția -emoția dată la maximum - la care poezia (în prezent non-afectivă) se va întoarce inevitabil cândva. Și aceasta, pentru că, în poezie, dacă emoție nu e, nimic nu e.” Alex. Ștefănescu

SIMONA TRIFU este medic primar psihiatru, conferențiar universitar la Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea București (unde predă cursuri de Psihopatologie și Psihiatrie la studenți și masteranzi), doctor în psihologie, doctor în medicină, membru direct IPA (International Psychoanalytical Association), psiholog clinician principal (supervizor acreditat CoPsi) și psihoterapeut principal în psihoterapie psihanalitică de copii și adolescenți (supervizor acreditat CoPsi).

A semnat cărți precum:

- Viața în clepsidra cu uraniu*, poezie, ed. Anconeum & Analepsie, București, 2021
- Analepsie*, poezie, ed. Dynasty books proeditură și tipografie, 2020
- Pledoarie pentru copacii fără pădure*, poezie, ed. Dynasty books proeditură și tipografie, 2012
- Atenție nu călcați pe flori!*, poezie, ed. Business Advicer, București, 2018
- Fă o lume pentru mine!*, poezie, ed. Business Advicer, București, 2016
- Compas în curcubeu*, poezie, ed. Business Advicer, București, 2012
- ESP*, poezie, ed. Anconeum, 2008, București
- Interpretări psihanalitice în operele de artă ale pictorului Alex Ivanov*, carte de eseuri, ed. Universitară, București, 2021

-*Alianță terapeutică în spațiul psi. Realități și paradigme clinice*, carte de eseuri, ed. Universitară, București, 2017

-*Cuplul - o entitate veche ca Biblia însăși*, carte de eseuri, ed. Viața Medicală Românească, 2002.

-*Rumoarea sufletului - între eseistic și psihanalitic (I)*, Flacăra lui Adrian Păpănescu, Anul XXI, nr. 43 (1021), 5-11 noiembrie 2021, proză și eseuri

-*Rumoarea sufletului - între eseistic și psihanalitic (II)*, Flacăra lui Adrian Păpănescu, Anul XXI, nr. 44 (1022), 12-18 noiembrie 2021, proză și eseuri

-*Probleme ale Idosferei lui Lucian Blaga - Interpretare psihanalitică a operei lui Lucian Blaga* - Contemporanul, 2000, proză și eseuri

-*Sofisticat. Neologic. Psihanalitic*, în volumul „.....de la speranțe....la speranțe” (coord. Albert Veress), ed. Status

-*Probleme de limită și extrem în euristica eminesciană* (Sărmanul Dionis), Caiete Botoșănene, anul I (XI), iunie-septembrie 1992, proză și eseuri

Colaborări: Caiete botoșănene, Cuvântul liber, Viața Medicală, Contemporanul, Convorbiri literare, Dunărea de Jos, Cenaclul Păltiniș, Constelații diamantine, Sintagme literare, Urmuz, Argeș, Spații culturale, Ofrandă literară, Antologie de poezie Art Creativ, Banchetul. Colaborare la Ziarul Cuvântul Liber - Giurgiu (circa 150 de articole - rubrică Viața la microscop - interpretări psihologice despre varii etape și problematice ale existenței umane). Colaborare la Revista Viața Medicală (circa 25 de articole) - ars poetica pentru „o psihiatrie cu ușile deschise”, pentru

alungarea stigmatului social, pentru reintegrarea lumii suferinței psihice în granițele largi ale normalității. Postări pe Platforma Income - articole de valoare: Suicidul în rândul oamenilor de TOP (cartea Alianță terapeutică în spațiul psi - comentariu de Alex. Ștefănescu în Evenimentul Zilei - februarie 2018), Sinuciderea lui Robin Williams.

Alina-Simona Dragomir: Pornind de la zicala „a nu-și mai încăpea în piele”, credeți că poezia are funcțiile ei proprii în organismul uman, să zicem ca un al patrulea strat al pielii după hipoderm sau zace liberă în jurul nostru, unde poate fi zărită pe lucrurile din preajmă?

Simona Trifu: Dacă poezia ar fi un al patrulea strat al pielii, ar fi inseparabilă creatorului ei și ar avea drept unică funcție protejarea acestuia de propriul interior sau de ingerențele mediului extern. S-ar vrea un soi de membrană, iar seva versurilor ar asigura un strat hialuronic de protecție, jalonat prin „pompe” prin care numai anumiți ioni emoționali ar facilita schimburi de trăirile între ambient și miezul ființei. Această perspectivă ar corespunde ideii că limitele Eului unui poet ar fi precare, în sensul unei sensibilități în care orice este în afară poate pătrunde în sine și orice este în sine poate fi prelins, exprimat, extins, diseminat spre lume.

Poezia se desprinde de sine și trăiește liber în ceilalți, este flotantă în atmosfera din jurul poetului sau contopeste alte structuri mintale sau sufletești, dacă are această forță. Ființele din preajmă sunt Euri proprii,

de multe ori Euri non-poetice, care rezonează dinamic sau pasiv la cuvinte, asociați, exprimări.

Personal nu cred într-o poezie a suferinței și dacă mi-ar sta în putință, aș limita mediatizarea ideii că oameni zbuciumați psihic utilizează exprimarea artistică drept paliativ. Consider că orice formă a creației reprezintă **maturitate** și **asumare**, chiar și în extravaganța sa (atunci când este cazul) și îmi doresc ca arta să rămână pentru noi toți o zonă în care **decizionalul** și **sensul** stăpânesc procesul exprimării. Nu cred într-o poezie scrisă dintr-o incapacitate de a nu mai putea „locui” în propria *piele*, asociez această metaforă cu dificultatea auto-conținerii, cu structuri fragile dublate de amăgiri și treceri bruște de la idealizare la devalorizare. Apreciez poezia *vigilă*, aceea în care „pompele” ionice sunt intacte și își exercită controlat funcția de organism sanogen, ce eliberează o formă de artă cu scopul de a îmbogăți mediul, cultura, civilizația, pe ceilalți. Orice act al creației înseamnă **a dăruii**, a fi conștient de impactul și rezonanța a ceea ce oferi, de cuantumul afectogen asupra unui public țintă, fie el mai mare sau mai mic. A expune propriul interior aflat „în dezordine” în numele artei este o funcție benefică „*psi*”. Au existat multiple creații care au făcut sens psihanalitic, în încercarea de a li se atașa explicitări. Însă, acestea folosesc Eului creatorului, nevoii sale de a-și obține din versuri sau culori acel al patrulea strat protector și mai puțin umanității, posterității, celorlalți. Artă în sine are, în viziunea mea, o componentă ce frizează altruismul, alteritatea, mai degrabă decât celeritatea exprimării.

Am avut întotdeauna o fascinație pentru vremurile în care s-au născut științe din conversațiile între personalități ale variilor lumi medicale, politice, intelectuale (corespondențe de tipul Freud-Fliess, Freud-Bleuer, Freud-Einstein) și, poate, nu întâmplător le-aș oferi drept exemplu. Deși par a fi născute dintr-o nevoie imperioasă a acestor oameni de știință de a-și exprima convingerile personale despre lume și viață, sunt dăruite umanității, atât timpului *hic et nunc*, cât și posterității.

A-S.D: Poezie reazem sau poezie evadare? Ce nuanță a poeziei v-ajută să vă țineți firea?

S.T: Apreciez mult cele două metafore și poate, cândva, îmi vor rezona în minte, în viitoare materiale din arealul psihanalitic, însă mai puțin le-aș folosi cu referire la mine însămi. Fiecare material redactat, fiecare interviu oferit sau carte scrisă a fost pentru mine un prilej de bucurie, deoarece mi s-a oferit șansa ca ideile mele să vină în întâmpinarea cuiva dintr-o generație mai tânără, care dorește să cunoască

modalități variate de înțelegere a varietății umane. Întreaga mea viață profesională a fost raliată unui **deziderat**, inclusiv poetic, și aș leza lumea artei dacă aș considera că funcția acestora este de a ajuta pe cineva *să își țină firea*. Acest palier ar fi doar primul dintr-o ierarhie, nivelul la care poezia folosește exclusiv creatorului său, care își pierde linia de demarcație - uneori sinuoasă și fină - între ajutorul pe care sublimarea i-l oferă sieși și măsura în care creațiile celui în cauză au eminamente un destinatar.

Aleg să insist pe diferența între **destinatar** și **conținător**, deoarece, în calitate de terapeut, am fost în varii situații în care funcția psihanalitică m-a determinat să văd în creațiile pacienților mei efluvii artistice, pentru a le putea conține emoțiile. Atunci, calitatea de produs încărcat cu valoare a fost atribuită (mai degrabă spus, oferită) în sens empatic conținător și are rolul ei reparatoriu. Măsura în care acele produse sunt artă o va decide societatea de facto.

Reazem sau **evadare** sunt metafore. Admir oamenii care scriu asumat, din concepții raționale, expun „idei” și viziuni descătușate de afecte și cărora le mai rămâne suficientă energie psihică pentru a-și exercita plener pleiada rolurilor sociale la care cu toții suntem expuși. Oamenii care au suficientă energie libidinală, atât pentru creație, cât și pentru viață. Nu pot adera unei viziuni în care artistul se dăruiește pe sine, funcționând „pe mecanism anaerob” pentru a chema și a trăi inspirația. Starea premergătoare creației, tensiunea interioară ce frizează modificarea stării de conștientă pentru a scrie este spectaculară și suscită ea însăși în jur efluvii admirative. Însă nu sunt de acord cu apoteozarea unei creații în care ceilalți se impregnează de fascinația pentru exprimarea furtunilor de afecte în numele artei.

Din ipostaza de psihiatră, am cunoscut poeți de marcă, ale căror versuri mi-au mișcat sufletul, oameni pentru care scopul și funcția mea a fost aceea de a le fi reazem în momentele de dezorganizare emoțională, acelea în care creativitatea se transforma într-o *Niagara dezlănțuită* și se pierdea (în viziunea mea) însăși funcția artei, care - dincolo de păreri personale și indiferent de timpul în care opera de artă *a venit pe lume* - va avea un filon solid, o direcție, un sens, un scop. Altfel, este inconștient flotantă o lavă ce se scurge spre social, în încercarea de evadare dintr-o minte și dintr-un suflet incapabil să o mai conțină.

Pe aceeași linie, în calitate de specialist, în măsura în care opinia mea ar conta la nivelul unui cerc decizional superior, aș limita expunerea către lumea mare a unui poet sau artist, în perioadele sale de

dezechilibru emoțional. Nu văd beneficiul - nici al creatorului însuși și nici al lumii ce îi admiră creația - ca viața sa interioară, splitată sau chiar spartă și plină de demoni (acolo unde este cazul), să fie expusă publicului larg, eventual mediatizată în clipele de deznădejde sau de *orbecăire* prin suferință. Consider că acest fapt știrbește valoarea actului artistic și întinează personalitatea poetului. Un astfel de creator, în episoadele de incontinență a emoțiilor, când propria conținere i-a fost afectată, trebuie temperat el însuși în a-și expune public stările de dezastru interior. Și dacă decide, totuși, să o facă, acest fapt să se petreacă într-un moment de asumare și dorința sinceră de auto-dezvăluire, în nici un caz din cauza unei trăiri de lipsă de limite.

A-S.D: Metafora polivalentă: cea care te îmbrânțește violent în realitate și cea care te orientează în afara ei. Este metafora un mijloc de apărare? Există poezia capabilă să-ți zdruncine echilibrul interior?

S.T: Dincolo de sentimentele personale, arta are funcția ei socială, definită în mii de ani de exprimare. În sensul ei cel mai larg, arta nu poate avea o funcție distructivă. Decât în măsura în care un roman, niște versuri, o exprimare plastică sau imaginile dramatice ale unui film doresc să dezlănțuie emoții de o anumită factură, deoarece augmentarea paletelor expresive a pasiunilor umane se cultivă prin artă.

Însă, poezia nu trebuie să zdruncine echilibrul interior, decât atât cât să producă trăire, să rezoneze, să amplifice acolo unde este cazul, să completeze, să modifice, să transforme o **athimhormie** într-o **sinestezie**. Dacă poezia îți zdruncină cu adevărat echilibrul, înseamnă că tu, cititor, ai venit cu întreaga ta sensibilitate într-o manieră prea deschisă înspre „pocalul” liric și laurii descinderii poetice, fără limită de protecție. O poezie tulburătoare este un spectacol la care participi atât cât să nu te destructurezi. Limita expunerii este una personală, la fel și mecanismele de reglaj fin, interior.

Înțeleg și percep că lumea în care trăim echivalează **șocul** cu **arta**, în sensul în care afecte brute exprimate nefiltrat - în picturi sau mesaje presupuse poetice - sunt ridicate la rang de valoare, în numele dezinhibiției. Sublimarea însăși se pierde, rămâne poate o disociere în virtutea căreia, devine artă orice exprimare vulgară, directă, necontrolată, cu aura unui suprarrealism intelectualizat, rece, în numele esențializării ființei. Ca și cum sexualitatea devine intelectualizată și erotismul este doar un accesoriu. Trăim vremuri în care filmele de genul **Her** ne fac să credem că orice făptură creată iluzoriu este umanizată

prin însăși propriile noastre pulsuni sau dorințe. Poate este fezabil, însă nu și dezirabil. Violența cu care se construiesc astăzi metafore îmi aduce în minte ușurința cu care o echipă de tineri specialiști în informatică relatau cum creează mecanismele electronice ale mânăuirii jucăriilor erotice. Transmiteau o pasiune a inteligenței, ce spera să substituie perfect emoționalitatea. Umanul este sacru, chiar și în bube, mucigaiuri și noroi, în război, în suferință, în boală, în moarte. Mai pur decât vaccinurile obținute într-un mediu steril, acolo unde violența atinge cote maxime, iar **metaforicul** se confundă cu **mimetismul**.

Deși violența aparține umanului prin însuși instinctul de distrugere, m-aș teme de un mimetism la nivel planetar, când nimic nu mai este propriu și individual, în sensul de unic, în afară de exteriorizarea agresivă a unor pulsuni necizelate, în numele artei.

A-S.D: Sunt poeți care scriu cu seva copacilor, și poeți care scriu cu rumegușul propriului trup. Cu ce e scrisă poezia dumneavoastră?

S.T: Dacă ar fi să transpun parabola într-una psihodinamică, m-aș întreba dacă poezia este autoplastă sau alloplasta. Rolul artei este unul alloplast, dacă nu luăm în calcul nevoia anumitor poeți, scriitori, pictori de a se repara pe sine prin propriile creații. Creația este produsul finit, căruia îi dai drumul în lume, îl lași să trăiască autonom, cu resursele pe care i l-ai atribuit și îți asumi consecințele.

Seva copacilor este rezervorul extern actului creator, și „*flori, și ochi, și buze, și morminte*” sunt la dispoziția ta, pentru a aduna picătură cu picătură magma din care să construiești și să reconstruiești o lume. A ta, a altora. Din fiecare bob de grâu sau urmă de apă sărată, din fiecare val al planetei sau undă seismică a adâncurilor poți naște creație. Iubirea încarcă semantic, dar, totodată, libidinal propriu când se potențează reciproc.

Rumegușul interiorului, scrijelitul sufletului pentru a naște un produs al creației nu face sens. Atunci când acest fapt se întâmplă este deoarece individul în cauză, oricum, se sfâșie pe sine dintr-o prea plină torță interioară și preocupări mortifere, cărora se chinuie să le dea un sens vital. „Nimeni nu poate fi ucis în lipsă” și **în efigie** este prinsă nuanța incrustării pentru posteritate a eforturilor noastre de autodefinire. Nevoia de sens este mai mare în încercarea de a tămădui rumegușul, deși și din seva copacilor se nasc creații de necuprins cu dimensiunea prospectivă a minții. Totul este să lași copacului resurse pentru a se revigora, deoarece arborii sunt incapabili să te oprească, atunci când nevoia ta de „sevă” este prea mare. Scrisul nu trebuie să presupună a face rost de

energie și „hrană” cu orice preț. Ziarista Martha Gellhom spunea cândva: „*Când nu au mai existat războaie, eu și Ham ne-am construit între noi propriul război*”, cu siguranța dintr-o nevoie ca seva creatoare să țâșnească de undeva.

Izvoarele pot fi atât în interiorul, cât și în exteriorul unei ființe, însă totul este cum să știi să funcționezi pe principul: „nimic nu se pierde, totul se transformă”. Nu pot fi adepta ideii că minți perturbate pot naște creații valoroase. Cu siguranța acest lucru este se întâmplă și este o realitate. Însă nu aș pune semnul echivalenței. În viziunea mea, însăși modalitatea de a obține seva trebuie să fie una inteligentă, în care subconștientul creatorului cuantifică în fiecare clipă efortul versus beneficiile creației. Nu poți crea dincolo de putința de a te regenera și, generic, „*să nu furî*” are sensul său simbolic și în artă. Creația obținută din energie „exogenă”, pe care nu o returnezi, este un sacrificiu mai mare decât bucuria admirației. „*Nu poți să rupi nici o frunză măcar din cununa de lauri a artei fără să o plătești cu propria-ți viață*” înseamnă, implicit, datoria de a da înapoi energia din seva copacilor, atunci când o folosești drept resursă limită.

Firese este să scrii din propriul prea plin intelectual și emoțional rafinat, și nu dintr-o curgere brută și nefiltrată. Sunt oameni care, în decursul vieții lor, au scris numai când au avut în preajmă rezervorul minții cuiva drag, din care s-au alimentat prin difuziune osmotică de câte ori au avut nevoie, în virtutea unei relații bazale, în care rezonanța de la incoștient la incoștient creează rețele neuronale specifice, prin care energii cuantice se propagă liber. Dacă ai forță sanogenă, le poți oferi sensul creației și direcția veridicității lor sociale.

A-S.D: Sunt multe voci care condamnă poezia zilelor noastre. *Niște nonsensuri adunate pe o bucată de hârtie*, spun ei. Se poate disocia poezia de felul în care vorbim sau scriem în afara ei?

S.T: Dacă poezia reprezintă creația matură și asumată, atunci aceasta trebuie să aparțină ființei conștiente și să reprezinte quintesența reprezentărilor despre lume și despre sine ale poetului. Fie și siluete răsfrânte platonian pe pereții unei peșteri reale sau simbolice, în funcție de activitatea dominantă a creatorului, cuvintele sau imaginile curg dintr-un rezervor de pattern-uri și rolul artei este tocmai acela de a le da un sens. Curente avangardiste nu sunt lipsite de sens. Sensurile pot fi multiple, figurative, deformate, augmentate prin participarea celor cărora le sunt adresate, însă întotdeauna mintea umană este căutătoare de sensuri. Rostul este acela să fie

conștient acolo unde a fost **Se**. Sigur că există și oameni ce caută sensuri derivate, ascunse, în care își proiectează propriile explicitări sau raționalizări. Atunci poezia devine mai bogată sau divaghează în colaterale. Unitatea personalității trebuie să se definească inclusiv printr-un orgoliu profesional, în virtutea căruia îți revine **și șansa, și onoarea, dar și obligația** de a-ți apăra - în calitate de creator- sensul original pe care tu l-ai acordat produsului imaginației tale.

Nu aș vrea nici să se înțeleagă contrariul, și anume, acela că uneori poeziilor trebuie să le suprimi **inefabilul**, căutând cu orice preț un sens dincolo de cel artistic în sine. Să nu uităm că în funcție de propria stare de spirit rezonăm cu anumite versuri sau cu altele, le asociem ultimelor noastre reprezentări de sine sau ultimelor frânturi de imaginar cu care mintea noastră s-a jucat sau a exersat un puzzle al cunoașterii.

Mă tem ca poezia să nu derive în confabulatoriu. **Mă tem** ca poeticul să nu se exprime în vulgaritate sau vulgaritatea să nu se erijeze în poetic. Îmi aduc aportul propriilor trăiri la fiecare vers pe care îl citesc, cu teama să nu contaminez prea mult inițialul gând din structura poetică. Admir un fel de a scrie ce are în sine un fir, un timbru simbolic, ca gir pentru echilibrul întregii opere a unui scriitor, poet sau pictor. **Mă tem** ca poezia să nu fie scrisă pe garduri reale sau simbolice, în numele artei. **Mă tem** ca libertatea de exprimare să nu fie confundată cu puțința de a exprima orice, cu absența refulării și, implicit, a cenzurii. **Mă tem** de creațiile în care incoștientul se revarsă nefiltrat în numele autenticității. **Mă tem** de crearea de *lumi în lumi* sau de *lumi peste lumi*. **Mă tem** de scrijelirea copacilor în numele căutării sevei, de o cerneală roșie, ce ușor poate fi luată drept sânge. **Mă tem** de un drapel expus în numele onoarei literaturii, ce riscă să fie confundat cu o declarație universală la a-ți dezvălui interiorul poetic, pentru a fi folosit drept *spațiu public*.

Lipsa limitelor nu este artă. Putința de a metaboliza orice stare, orice cuvânt, orice afect, de factură extatică sau negativă nu este artă. Conținerea, ca puțință a minții și a sufletului, deschiderea în înțelegere, larga plajă de acceptare a oricăror manifestări ale umanului pot fi dezideratul mai multor profesii (de la psihiatrie la lumea justiției și justițiarului), însă, per primam, nu este artă.

A-S.D: Dacă toți poeții ar vorbi așa cum ar scrie, credeți că noțiunea de „comunicare” mai poate fi plasată într-o generalitate? Poate fi categorisită, redusă la simple concepte? Ar mai fi aceștia înțeleși de vocile care condamnă?

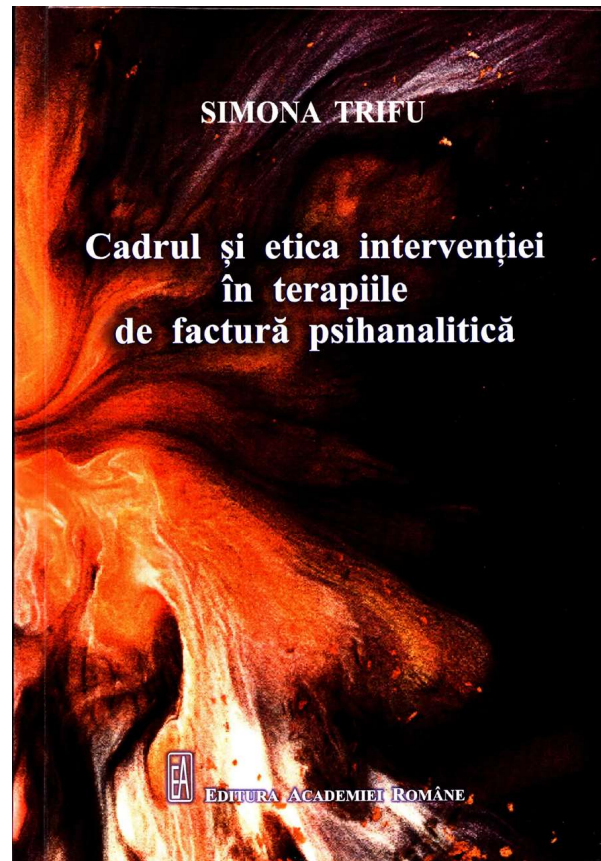
S.T: Cred că în orice societate sau curent literar, trebuie să existe un sens al comunicării. Comunicarea presupune, inclusiv, alegerea căii optime pentru ca mesajul să ajungă corect către publicul țintă. Categoriile anulează riscul de a deveni emfatic, de a scrijeli și de a te păta cu seva copacilor. Uneori, vocile condamnă indefinit și poate că este bine să existe organizată „o rezistență” inclusiv în arealul poetic, atâta timp cât aceasta rămâne sub forma unui gardian ce evaluează în permanență: ce este și ce nu este poezie, ce poate fi poetic și ce rămâne un perpetuu strigăt de ajutor, ce este dinamic și ce este definitiv, ce este elogios și ce este profund uman. Ce este copie fidelă a unei realități, ce este dagherotip, ce este iluzoriu pierdut într-o parturientă nedefinire și ce conturează o formă fixă, care poate dăinui probei schimbării mentalităților peste generații.

A-S.D: Poate fi asociat scrisul cu setea?

S.T: Scrisul poate fi asociat cu setea, cu dorul, cu presiunea cascadei ce te învinge sau cu așa zisa liniște din Groapa Marianelor. Cu ceea ce se petrece într-un accelerator de particule nucleare sau într-o picătură de ploaie. Cu demoni pătați cu păcate, cu îngeri prăfuiți în așteptare, nevrednici în a-și fi împlinit misiunea. Scrisul vine imperios pentru o structură furibundă, în focul unor idei ce o iau înaintea condeiului sau molcom, gândit, regândit, așezat, circumscris în marca unui deziderat de mult căutat. Parafrazând un citat celebru: *Uneori scriem cu sufletul pentru ca mai apoi să judecăm cu mintea, alteori scriem cu mintea și ne jalonăm sufletul după rațiune*. Scrisul poate fi asociat cu timpul ce se scurge în clepsidră sau cu mugurii de apă ce izvorăsc din fântână. În războaie scrisul era o armă. În supraviețuire oamenii au ținut jurnale pentru a rezista. În închisori, ființe private de libertate au scrijelit pereții cu cuvinte, în încercarea de a da sens celor trăite.

Cu toții căutăm un sens, umanitatea însăși are în fiecare clipă un sens, iar mintea noastră este construită ca atunci când nu îl găsim, să îl concepem, să ni-l reprezentăm, să îl proiectăm. Scrisul poate lua forma unei strategii sălbatice de castă sau forma unei încercări draconice de a-ți o lua înaintea minții, îmbibându-se în afecte, în încercarea de a dobândi o fărâmă de nemurire. În timp ce poezia iese în întâmpinarea lumii mari, ca o solie ce strigă: **Recipe!**

Dacă poezia reprezintă creația matură și asumată, atunci aceasta trebuie să aparțină ființei conștiente și să reprezinte quintesența reprezentărilor despre lume și despre sine ale poetului.

Mă tem de scrijelirea copacilor în numele căutării sevei, de o cerneală roșie, ce ușor poate fi luată drept sânge. Mă tem de un drapel expus în numele onoarei literaturii, ce riscă să fie confundat cu o declarație universală la a-ți dezvălui interiorul poetic, pentru a fi folosit drept spațiu public.

Carmen ANDREI propune:

Despre scriitorul și omul Laurent Bayart

Laurent Bayart - portret de scriitor (II) *MIC TRA TA T DE IMPOLITEȚE ZILNICĂ*

NAS-CRESCUT SUB O STEA NOROCOASĂ
Că se face să aibă nasul proeminent nu-i doar din cauza geneticii sau a strămoșilor care erau dotați cu un apendice nazal destul de voluminos, ca o săbiuță cu nări. Nu-i asta! Pentru că își tot șterge nănaul în fiecare zi, acest Pinocchio l-a alungit serios. În cazul lui nu-i nevoie de un colier de metal ca să-și alungească gîtul cum se face bine-cunoscutul trib din Birmania cu faimoasele lui femei-girafa. El ar face parte mai degrabă din categoria bărbaților-trompă. Exercițiul zilnic de „curățarea nănaului” necesită un antrenament serios, mai ales că are o anumită dexteritate cu care-și confecționează niște biluțe drăgălașe cu mizeriile din nas. Acest curățător-curator are o producție de mai multe game pe zi! Pe care le trimite-n aer ca pe bobîrnace...

Este măiastru, un artizan al nasului, un sculptor de opere vremelnice de care nu se interesează nimeni. Ar trebui să întîlnească un nas-estet care să aibă fler! Dar, din păcate, nu-i găsești la colț de stradă! Pînă și „biluțele” de cîine sunt mai apreciate și mai populare în rîndul publicului larg.

CAM PLOUĂ!

Acest grădinar al înălțimilor locuiește la etajul șase al unui imobil, este înnebunit după mușcate. Are pe la toate ferestrele care sunt și mai frumoase datorită acestor plante sublimite pe îngrijite cu mare drag. Dar, mărturisește el, are o plăcere aparte să le ude de mai multe ori pe zi. Numai că acest nor în salopetă le inundă și le îneacă. Astfel, apa curge peste tot și se prelinge pe pereți, pe margine ferestrelor și ajunge pînă jos, pe pămînt. Copiii se joacă, mămicile sporovăiesc, adolescenții stau cu ochii pe telefoanele mobile... Uită-te la ei, sunt uzi. Se uită în sus. Vecinul inventează ploaia.

Este un nor mare și amenințător în formă de stropitoare.

UN RÎ(T)GÎIT BANAL

În lume, avea darul de a provoca oareșcare stînjeneală sau chiar consternare mînioasă. Într-adevăr, se întîmplă adesea să nu-și poată controla umorile, chiar inspirațiile stomacului care înclină să-i trimită niște emanații pe calea bucală. Deci scoate niște zgomote neașteptate

și neplăcute la urechile prietenilor apropiați. Îmi pare rău, n-o să se mai întîmple. Și, mai ales, nu poți să-ți înfrînezi avînturile din interior și altă ardoare a corpului care trebuie să se exprime din plin. Să te controlezi este o erezie pentru om. Natura trebuie să se poată exprima liber. Să alungi ce-i natural, înseamnă să... Dacă-i valabil pentru vînturi, este la fel de valabil și pentru rîgîială. Avea mereu de-a face cu o poveste cu gaze (*Apă și gaze peste tot, la etaje!*, cum scria pe fațada vechilor clădiri din Strasbourg). Și mai apoi, nu facem fițe cînd auzim un bebeluș care rîgîie, ne înduioșăm și suntem binevoitori cu „micuțul rîgîit” de lăptic. Dar în privința lui, i se potrivește în mod special termenul de eructare care vine din latinescul *eructation* „vomă” după *ructa* „rîgîit”. Ce? Nepoliticosul nu poate să aibă și el cultură sau ce? Și alții mai au „ieșiri, dar, în ceea ce-l privește, lui nu-i place defel această expresie, deci nu se folosește de ea. „Ieșirea” este de o banalitate pe care n-o tolerează noblețea unui om de rînd. Suntem obligați să constatăm că lucrurile nu se învîrt bine în capul semenilor lui.

Și, mai apoi, puțină filozofeală în loc de concluzii, după cum spunea marele Confucius (citat deja mai hîc?)” „Cine-a stat tăcut toată viața n-a trăit cu adevărat”. Atunci, de ce să vrem să ascundem cu orice preț un bel canto frumos și alte concerte ale țevăriei din organismul nostru, instalată în fosa orchestrei? Un loc prin esență pe care melomanul nu poate să-l simtă (să-l vadă), dar îl apreciază (îl aude).

CIRCULAȚI, NU-I NIMIC DE VĂZUT

Deunăzi, în plină intersecție, la o oră de vîrf, un trecător zărește un orb - se spune nevăzător sau persoană cu dificultăți de vedere - care încearcă să traverseze strada. Sărmanul de el cerea ajutorul cuiva căci, în mod vizibil (știu, termenul este prost ales...), bărbatul cu bastonul alb nu reușea să se orienteze. Acest gură-cască nu i-a îndeplinit vrerea. A trecut pe lîngă el, fără să spună nimic, fără să facă nimic.

Ce să-i ceri? Aparent, acest om care se plimba era și surd și mut...

ȘARPELE CU SONERIE

Există un joc pe care îl știe încă din copilărie; jocul cu soneriile. Într-adevăr, îi place la nebunie să apese cu degetul arătător pînă strivește soneriile la case sau la apartamente. Și, evident, că o ia la sănătoasa cît poate

de repede. Când s-a făcut om, glumețul ăsta și-a păstrat năravul prost... deci tot sună întruna, sună la întâmplare și apoi o șterge iepurește. Că sportu-i bun pentru sănătate, nu-i așa? Numai că, într-o zi, și-a luat-o zdravăn de un proprietar furios, victimă că o tot comitea în lanț, în special pe nocturnă. Fost alergător de fond, proprietarul l-a înhățat fără nicio problemă. Intr-o fundătură de stradă slab luminată, i-a venit de hac. Groggy și knock-out (celălalt era și fost boxer)! Nu l-a auzit pe arbitru numărând pînă la zece... Individul nostru și-a apăsat pe soneria din cap și s-a ușchit. Glumețul nefericit era puțin ... sonat.

NU „MUȘC” NEAM

Îmi iubesc cîinele meu. Compania prietenului meu patruped mi-e tare dragă. Latră ca un tenor de la operă și n-are nicio reticență să ridice din coadă și să mînjească trotuarele cu fecalele lui. Este o adevărată fosă cu gunoi sau cu rahat. Și mai rău, dacă-l necăjești, își arată colții și-i impresionant. Într-o zi, l-am lăsat în plata lui, era prost dispus, dar am salvat un vagabond din mușcătura lui. Era și timpul. Medor al meu, vagabondul, (le) cam cerșea... îmi plac cîinii. Noroc de el că mă ține el în lesă, că altfel...

Aș mușca și eu vreo cîtiva...

SUNTEȚI ÎNCERCUIȚI!

Mereu i-a fost imposibil să măsoare timpul. Înțelegeți prin asta să fie punctual la întîlniri. Mai întîi de toate, acest ret ar dat cronic urăște termenul. Într-adevăr, nu are niciun chef să-i supună! Întotdeauna a fost un războinic. De ce i s-ar preda lui Cronos, acest zeu atotputernic? De fapt, întîrziatul nostru ajunge mereu ultimul la întîlniri și, de altfel, cînd catadicsește totuși să facă act de prezență, ședința a început deja de ceva timp. Dacă nu chiar se apropie de sfîrșit. Ceea ce are darul să-i enerveze pe interlocutorii lui. Ce vreți, el și ceasul se potrivesc ca nuca-n perete! Chiar așa, în vreme ce scriam aceste rînduri, tovarășul nostru a uitat complet că avea întîlnire cu mine!

UN PERSONAJ ZGOMOTOS

Îi place să vorbească tare. Și asta în parte din cauza unei ușoare surdități, dar este și un fel de a-i enerva pe cei din jur, mai ales cînd are o conversație la telefonul mobil (adesea, se prefacă că vorbește, pentru că așa se poate lua în gură cu o persoană imaginară și, firește, îi poate deranja pe ceilalți...) Este una dintre cele mai mari satisfacții ale lui. *Must-ul must-ului* este să practice acest gen de sfidare în locurile în care se cere liniște, chiar se impune. *Megafonul* nostru este întrucîtva, un fel de hiatus într-o frază, pata pe fața de masă, bălăria din grădină și găinațul pe mocheta...

Deci, această boxă portabilă este sîcîitor în tramvai sau în autobuz, aproape peste tot... Astfel încît ajunge să-i prost dispună și pe oamenii considerați stînjenitori și zgomotoși, e culmea!

De altfel, mai deunăzi, unul chiar l-a calificat de nepoliticos!

Prietenul nostru nu răspunde niciodată la așa complimente...

LUPTE INTERNE

Într-una din zile, pe refugiul de la tramvai, lîngă scaunul lui erau două cărucioare cu bebeluși. Mămicile stăteau la taclale, flecăreau. Sporovăiau. Discutau, vorbeau vrute și nevrute. Mai ales nevrute. Conversații futele, trîncăneală insipidă.

Și prietenul nostru călător se delectează. Este momentul să-și facă numărul favorit. Uite-l că sloboade o chestie puturoasă, de-a dreptul fîsîită. Amestec de duhoare de sconcs, de mîncare împutită și de hazna înfundată. De îndată atmosfera este de nerespirat. După cîteva secunde, bieteile mămici se întreabă cam care ar fi cauza - sau mai degrabă

- *gauza* -, să fie de la progeniturile lor? Își vîră nasul prin scutece ca să afle care plod s-a umplut de căcuță. - Ciudat, nu miroase a nimic! spune una dintre mămici...

Cît despre amicul nostru, el se ridică și se ușchește discret... în vînt, nu înainte să-și lase semnătura olfactivă în aer. O comite din nou, nu se poate controla. Pîrțul-i este deloc un efluviu liniștit...

URLATUL

Acest suporter este un pasionat al fotbalului. Se duce la toate meciurile clubului său preferat. Plătește pentru locul cel mai ieftin ca să fie la înălțimea jucătorilor, adică la „peluză”. Aici, cu moaca lipită de plasă, îi face în toate felurile: *boule, maimuță împutită, nasolule, animalule*... Și lista nu se oprește aici. Și, mai apoi, de îndată ce omul în negru (cărui a priceputu' nostru i-a aruncat un memorabil „La baie cu arbitru'!”) a suflat sfîrșitul întîlnirii, el se întoarce liniștit acasă.

Deși n-a ținut minte cum s-a terminat meciul, măcar crede c-a petrecut o seară excelentă.

În sezonul următor, acest fan de joasă speță o să-și ia din nou abonament.

LA CAPUL EVOLUȚIEI SAU LA COADĂ?

Îi e groază să stea la coadă! Consideră că *homo erectus* n-a ajuns pînă în secolul al XXI-lea ca să se aleagă cu o coadă la administrație sau la supermarket. Și cum se consideră că omul a ajuns în capul evoluției nu-și poate permite să piardă timpul cu o chestie așa de tristă. Și pentru că a trecut vremea cavernelor (în

zilele noastre, este mai degrabă vremea tavernelor!), omul contemporan aruncă toate opreliștile intelectuale și morale încercând „să treacă în forță”. Se străduiește sistematic să treacă el primul, chiar dacă-i „necivilizat” sau mocofan. Plouă cu înjurături la adresa lui. Și ce dacă! Ce-i drept nu-i pasă defel de ce zice lumea. Lui îi place „s-o ia înaintea”: la persoanele în vârstă, la femeile însărcinate și chiar să le „ia” pe micile odreasle care vor să cumpere o piinică lu’ mămica. N-ai văzut ceva! *Eu vreau să fiu primul*, strigă cât pofteste. Rezultatul: dacă reușește să „treacă” uneori, este „aruncat” adesea *manu militari*. Acest bărbat este un bătăran care merită o coadă.

ULTIMII VOR FI CEI DINTÎ

Acest bigot rîios se duce rar la slujba de la biserică. Totuși, cînd se întîmplă să calce pe acolo cu ocazia vreunei nunți, înmormîntări sau comuniuni, face în așa fel încît să șutească niște parale, bănuții de pomană aruncați în coșulețul care se plimbă printre rînduri. Pentru el e o chestiune de principiu. Într-adevăr, acest Robin Hood al credinței nu suportă să ni se ia vreun fel de impozit sau vreo zeciuială în astfel de lăcașuri. Așa încît, cînd trece printre rînduri vreun credincios cu cutia milei, cînd îi vine rîndul, se preface că pune un ban, dar, de fapt, fură pe ascuns o mîină de bănuți (a reușit să aspire chiar o bancnotă de zece sau de cinci euro). Acest hoțoman se bucură tare de o mică găinărie pentru că știe el ce bogat e Vaticanul. La porunca „să nu furați!”, el mai adaugă ... de la *sărmanii credincioși!*

Asta se numește „să dai cu jula” sau, mai prozaic, „să ușchești ceva” cînd nu poți să „mărturisești”...

CĂLĂTOR CU ADRENALINĂ

Acest domn se dă în vînt după transportul în comun. Tren, autobuz sau tramvai sunt pentru el ca niște jocuri de societate. Și într-adevăr, îi place mult să se strecoare „printre picături”. Să mă fac înțeleș. Iubește la nebunie să călătorească gratis. Îi place să fraudeze. Găsește în asta o plăcere senzuală și un val de adrenalină care îi dă fiori. Fentează controalele, face slalom printre ele. Dar, din păcate, șmecherul nostru este prins pe pas greșit. Se face că-i distrat, dar controlorul - care-i bun fizionomist - nu l-a uitat neam (ce tip!) Tot pe el l-a fript și data trecută cu o amendă...

La urma urmei, hoțomanul nostru vechi în meserie și-a făcut socotelile: îl costă mai mult decît dacă și-ar lua un abonament.

SCAUNELE MUZICALE

La urcarea în tramvai, imediat ce se deschid ușile, acest călător de oraș se fofilează printre oamenii care vor să coboare (și care au prioritate!) Este de-a dreptu’ de nesuportat și se comportă ca un mojić îngrozitor care vînează un loc liber ca să-și așeze fundul. Dă foc la orice urmă de politețe...

Tramvaistul nostru crede că este un fel de joc de-a „scaunele” muzicale, da’ fără muzică.

Și tramvaiul, ca un restaurant de nuntă unde te înghesui la bufet...

STOP SCROFISME!

Acest purcel habar n-are la ce servește un coș de gunoi în locurile publice sau pe stradă. De altfel, se mai și laudă că nu-l folosește niciodată. Își lasă ambalajele în voia vîntului și la întîmplare. Fir-ar să fie, sunt destui șomeri și-așa pe lumea asta, hai să-i lăsăm pe măturătorii de străzi să-și facă treaba liniștiți. Pubelele, puse ici și colo le sufocă munca. Să mînjești trottoarele cu hîrtii murdare este un act de solidaritate față de ceilalți. Dacă nu mai e nimic de spălat, de lustruit, de măturat, iar intră bieții oameni trimisi în șomaj.

Deci „murdăriei” al nostru împrăștie peste tot pe unde trece: chiștoace, gumă de mestecat, tot felul de hîrtii, ambalaje și altele, mai puțin la el acasă, bine înțeleș. *Că tot am de lucru, îmi permit să-mi umplu coșul de gunoi personal*, spune el cu o coajă de rea credință.

TERRA-PUBELLA

Pentru acest individ, puțin mai special decît noi, așa se rezumă filosofia lui nesimțită: *există pe lumea asta o anumită frumusețe să vezi o doză de bere pe jos. Ea cîntă despre fericirea berii și beția hameiului*. Un gazon plin cu grămezi de cutii înseamnă că în acest loc niște oameni au avut plăcerea să se așeze, să le tihnească și să bea în tovărășie. Grădina publică este deci un loc de întîlnire și de plăcere, de convivialitate și de bucurie, mai bun decît o cîrciumă pentru că-i mai natural și în aer liber. Gata cu așa-numitele locuri unde respecti morala și civilizația. Ființa umană trebuie să se exprime liber. Sticle de plastic, hîrtie de împachetat bomboane și alte ambalaje de mîncare, totu’-i bun pentru iarbă. La rîndul ei, mai mînîncă și ea și înfulecă tot. Natura este o imensă ladă de gunoi în care flecare o să-și găsească într-o bună zi rahatului. Și moartea este mai eficace decît gunoierii.

CONVERSAȚII FOARTE ÎMPRĂȘTIAȚE

El nu ascultă niciodată cînd oamenii vorbesc cu el. Conversațiile lor nu-l interesează absolut deloc. Se

mulțumește cu un căscat (avînt grijă să deschidă gura larg) în mai multe rînduri. Este felul de a-i descuraja să vorbească și o încercare de a-și exprima disprețul față de ei. Onomatopeele lor, stările sufletești, confidențele... sunt absolut insipide. Nu dorește defel să le pună în valoare. Acest soi de anahoret frînge toate veleitățile unei întîlniri. Căscatul este un mod excelent de a întrerupe dialogul și de-a da de înțeles că se plictisește. Dorința de dialog devine -datorită lui - un monolog plat și monocord. În plus, mi se pare că am spus-o și mai-nainte: acest pustnic este pe jumătate surd și deci, parole - parole - parole (cum cînta Dalida)... se sting în pîlnia urechilor lui.

Acest om al cavernelor cască numai ca să-i alunge pe neaveniți.

Fiecare cu strategia lui.

DE-A V-AȚI SCUPATELEA

I se întîmplă adesea să participe la vreun concurs de scuișături. Distanța la care ajunge scuișatul aduce puncte bune, evident, precum și consistența flegmei și impactul ei. Asta cere antrenament zilnic și multă salivă. De cînd era tînăr, avea o oareșcare înclinație spre asta pentru că mama lui îi spunea mereu: Nu mai scuipa în ciorbă! sau Ai putea să-ți deschizi o stuchitoare! Al naibii mamă, i-a ursit-o, a avut ea fler cu stuchitul ei de flăcău... Care era deja regele scuișatului...

Astăzi, personajul nostru se consacră în mod regulat concursurilor de stucheli. A cules chiar și cîteva trofee pe care le păstrează cu sfințenie în sticlute de plastic... Această artă nu prea îl obligă să vorbească cu semenii săi. Exact de asta, ca să facă economie de salivă. Normal, așa își cîștigă pînea. Și, în această privință, acest prinț al sputei nu are nicio piedică la limbă! Se apropie curînd o nouă competiție de scuișări.

LOC PENTRU HANDICAPAȚI

Îl ocărîm bine și-l blestemăm strașnic cînd își parchează rabla pe un loc marcat cu „scaun cu rotile”. Oamenii îi aruncă priviri strîmbe. Orbii nici nu se uită la el. Surzii nu-și cred urechilor. Șchiopii tare i-ar trage un picior în cur. Ciungii, o palmă zdravănă... și lista continuă. Da' de ce? De ce s-au coalizat toți împotriva lui? Că el nu face decît să se distreze... în fine... să zicem... că asta îi convine de minune. Trebuie musai să parchez! Niciodată nu găsești loc în parcare și, mai apoi, toate locurile acestea nu sunt ocupate. De-ai zice că persoanele „cu mobilitate redusă” nu se duc niciodată la cumpărături? De aia, de ce să le lași goale? Ar fi o risipă, nu? Deci, mașina mea are roți, nu-i un

scaun cu rotile, da' merge... și, mai apoi, și eu stau pe scaun, da sau nu?

Într-o zi, bădăranul a fost înjurat de un tip în cîrje. L-a făcut „retardat” și „șicnit”. Această persoană cu mobilitate redusă l-a croit cu cîrja-n moacă.

Comă. Salvare. Spital. Urgențe.

Și de atunci, prietenul nostru nu mai face parte din secta de hoțomani. Precum confrății lui handicapați, iată-l proprietarul unui loc rezervat într-un centru de reeducare... pentru bună purtare.

SĂ TRAGI O SĂPUNEALĂ BUNĂ

Colegii lui sunt de o lipsă de politețe crasă. Nu mai vor să dea mîna cu el sub falsul pretext factic că nu se spală niciodată pe mîini după ce se duce la toaletă! *De acord, da' eu mă închei la „brăcinar” pe hol pentru că mereu sunt grăbit să mă întorc în birou, ca să nu lipsesc prea mult de la locul de muncă...* Vreau să dau bine, se justifică el. Cu toate scuzele lui, pînă și șeful lui refuză să-i strîngă mîna... Trebuie să mărturisim că acesta din urmă este un maniaco-maniac pentru că se spală de cîzeci de ori pe zi pe mîini, se duce la toaletă chiar cu săpunul în buzunar. Este curățenia întruchipată! Chiar din cauza asta prietenul nostru a încetat să se mai spele pe mîini...

ZBOARĂ LA VOLAN

Îi place să conducă. Să simtă viteza pe asfalt. Vibrațiile motorului și automobilul cum fierbe. Să se uite în oglinda retrovizoare cum lasă în urmă banda albă ca o rachetă... platanii și mestecenii cum se înșiră ca niște pionii de-a lungul drumului. Ca un campion care strivește ciupercile champignon. Acest împătimit al vitezei dă kilometrajul peste cap. El este Sebastien Loeb! Dimpotrivă, nu toată lumea îi apreciază calitățile de competitor. La colegii lui automobiliști care îi arată degetul mijlociu el le face ciuciu în ciudă. Nu-s prea cool, băieții...

Cînd îi depășește acest meseriaș al șoselei se grăbește să-i șicaneze. E latura lui de predator din marea Caraibelor. Ați ghicit că stilul „tataie” nu-l caracterizează. Și ziarele sportive nu conțin să-i facă poze cînd ajunge-n șanturi. Flash după flash. Acest Speedy Gonzales ține prima pagină presa de tribunal. Și jandarmii îl știu de cal breaz și radarele la fel.

De asta i-au și „săltat” permisul de conducere pentru că a condus... prost! Așadar, în ziua de azi, asul volanului s-a reprofilat pe karting. Resuscitat, iată-l că ajunge să cîștige toate cursele. Dar este peste puterile lui, el continuă să taie fața altora și să facă gesturi obscene din braț...

Și asta-l costă ceva „cart-uri” înfirzire... Oamenii, piloții în special, nu mai au spirit „sportiv” și confundă raliul cu boxul, corzile cu ieșirea în decor...

HOLLYWOOD

Guma de mestecat este marea lui slăbiciune. Îi place la nebunie să molfăie cât e ziua de lungă. Este un exercițiu excelent pentru fălci. Tare-i ceva bun... Ca și adeptii țigării care ard mai multe pachete, el „rade” mai multe pachete de chewing-gum pe zi. Problema e că, odată „uzate,, mestecate și răsmestecate, după ce și-au pierdut de când lupu’ cățelu’ aroma, el le lipește ca pe niște post-it pe sub birou.

Așa că, după luni și ani în șir guma s-a fosilizat. E tare ca piatra.

Și în ziua în care i s-a mutat biroul, nu vă spun ce față au făcut bretonii de la „Transport-mutări... când a trebuit să întoarcă mobila, au găsit ca niște bolovani de menhire! Unul dintre ei chiar a exclamat: „Hollywood!”. Și eu am adăugat „Guma Hollywood!” Aveam de-a face cu un cunoscător în salopetă!

I-MOBIL-Ă COMUNICARE

În orice oră din zi, în orice clipă, îl însoțește peste tot. La toaletă, când e ședință, când stă la masă, la bar, când e cu copiii, când joacă squash și chiar când e în intimitate cu nevasta în dormitor... Acest om modern nu se desparte niciodată de el. Este un apendice indispensabil al vieții lui, excrescența lui electronică în boala de telefonită cronică. Mă refer la atributul de nedespărțit al omului contemporan: telefonul mobil.

La el vorbește, cu el se conversează, la el flirtează, cu el se distrează și la el tastează cum cîntă la pian un virtuoz al claviaturii. Acest dependent de tehnologie și de telefonie trimite sms-uri peste sms-uri, mesaje peste mesaje.

Îi place la nebunie să comunice. Nu-i el, de altfel, formator profesionist, specialist în management și comunicare?

Și astfel a format o întreagă generație de comunicatori. Must de must: pînă și nevasta îi trimite un e-mail (în propriul lui apartament, la două camere mai încolo) ca să-l informeze că masa e servită.

„Chestia” cea mai tare i-a dat-o, ce bucurie pentru un profesor, când l-a anunțat că era însărcinată ... prin mobil.

Și el s-a grăbit s-o felicite *illico texto*. Ce să fac, eu sunt un tip care reacționează, mi-a mărturisit într-un e-mail recent...

ȘTRENGAR

Încă de mic îi plăcea să-i întrerupă pe cei mari în plină conversație. Urla ca un apucat. Zbiera în gura

mare ca să-l asculte lumea. Acest puști prost crescut reușea mereu să iasă în evidență. Și astăzi continuă să facă ca pe vremuri. Adult fiind, se bagă peste alții, întrerupe conversațiile, se vîră ca un intrus, se amestecă unde nu-i fierbe oala. Pe scurt, rămîne ștregarul ticălos de altădată. Și, cireașa de pe tort, și când vede o gașcă de copii se bagă în mijlocul lor, țipă cât îl ține gura ca să se facă remarcat.

Mai rău, el le șutește și jucăriile și se ușchește. Vinat că o vrăjitoare rea de mămicile lor care strigă după el „Ticălosu’, hoțomanu’!”

PICTOR DE FEȚE DE MASĂ

Pentru acest bon vivant, fața de masă este un instrument foarte important. Departe de-a fi o piesă decor la masă sau de estetică, ea reprezintă plasa indispensabilă de prins eventualele scăpări din acrobațiile cu farfurii. De fapt, este complet lipsit de dibăcie, adesea mîncarea nu-i ține în frîu stomacul entuziasmat destul de expansiv și volubil. Când mînuiește tacîmurile parcă joacă mikado peste mîncare și, când mai vine vorba să înghită și niște mazăre, totul se transformă în jocul cu biluțe verzi care se împrăștie în stînga și-n dreapta... Da, este un mare neîndemnatic și fața de masă de pânză sau de hîrtie îi plătește neatenția. Lasă în urma lui un adevărat șantier.. O nebunie de resturi tărcate și, dacă ne uităm mai cu atenție, o să vedem pe sub masă un covor care știe deja meniul pe de rost...

Îi descoperim sigiliul sau amprenta la fiecare agapă. Pete de vin, de sos, pasteluri de cartofi cu piure, morcovi, suc de fructe, bucățele de mici tarte, pudding-uri, deserturi cu lapte de pasăre sau creme de ciocolată. Avem de-a face cu o adevărată paletă de artist. De altfel este supranumit pictor de mese.

Cu el e imposibil să scapi de spălat sau de curățat. Neîndemnarea lui sfidează orice urmă de politețe.

Dar oare impolitețea nu înseamnă, în fond, culmea neîndemnării?

VECINI

Vecinii mei de deasupra zbiară și sunt foarte zgomotoși. Zgomotul este a doua lor natură. Le recunosc fiecare gest. Le știu viața pe de rost sau, mai bine zis, le-o știu din sunetele care le scot. Am ghinionul să profit de cele mai fine emisii de decibelii. Care mai de care se întrece să scoată zgomote. Este un concert neîntrerupt. Deci e inutil să încerci să ascuți muzică, să te uiți la televizor sau, mai rău, să vrei să te culci înainte de ora două dimineața... Toată viața mea este făcută să-i audă. Eu sunt numai urechi și sunt chiar la o mie de leghe (sub mări) de lumea liniștită.

În plus, această familie s-a îmbogățit de curînd cu un nou-născut cu chip bucălat, cu funduleț de babuin și cu triluri de bormașină. Aduce o gamă în plus la cacofonia din ambientul înconjurător.

Toate astea au ajuns să-mi fie indiferente pentru că, în timp, am devenit surd. Nu a mai trebuit să mă mut. Și cu atît mai bine! Timpanele mele au hotărît să tragă obloanele. Și de atunci mă înțeleg foarte bine cu vecinii mei.

TĂLPI CĂLĂTOARE

Acest *globbe-trotter* poartă cu el toate locurile pe care s-a vînturat. Și praf și pămînt, și nisip și noroi, chiar și rahat de cîine, are de toate pe sub tălpi. Duce cu el din toate: țărînă de pe cîmp, pîraie, drumuri, băltoace... Poți merge ușor pe urmele lui. Ce să-i faci? Când prietenii îl invită în vizită, aspiratorul e la ușa de la intrare, cînd nu i se dau deîndată niște ciupici sub priviri rugătoare.

Tălpile lui povestesc despre călătoriile pe care le-a făcut. Îi place să le spună povești prietenilor lui care sunt casnici sau altor sedentari, sub forma unor murdării diverse...

Și, cînd pleacă, acest aventurier vagabond lasă mereu în fundul canapelei un bilet vechi de tren sau de metrou, de avion sau de vapor...

Ca să-i facă pe alții să viseze sau, de nevoie... să măture după el.

BATISTE

Coșul de gunoi dă pe-afară de șervețele de hîrtie. Alergie la polen, supărări de tot felul, strănuturi repetate... și de îndată coșu-i plin. A ajuns astăzi să fie un munte alb, care-i ajunge pîn' la nas. S-au întors lucrurile, nu?

Și în loc să golească coșul (avem de-a face c-un flegmatic notoriu), el mai cumpără încă unu'...

Neveste-sii lui, adeptă a curățeniei „Nufărul”, îi sare muștarul în nas...

MODĂ MODESTĂ

Uite un dandy pe de-andoaselea. Adesea șleampăt, dă o idee despre modă destul de jalnică și barocă. Poalele cămășii i se cască peste pantaloni, slițul îi este desfăcut cu generozitate scoțînd la iveală o bucată dintr-o catacombă. Barbierul de-aiurea, are obrazii plini de confetti negre. Părul, ca o mătase de porumb, parcă i-a fost vînturat de un siroco năvalnic. Cît despre încălțări, ele-s date de mult uitării de ceara de lustruit,

și oboseala și lenea de pe trotuare și chiar băltoacele i-au înnodat șireturile. Pantaloni, și ei sfidează bunăcuviința căscîndu-se printr-o gaură destul de voluminoasă care se găsește exact la nivelul fundului. Pe scurt, tabloul nu-i prea idilic, trebuie să recunoaștem. Și totuși, unii originali și alți esteți ai plasticității moderne îl felicită pentru această ținută foarte „șic”.

Să fie o nouă tendință a modei? Habar n-am, însă totuși să practice o ținută neglijentă pare să stîrnească gelozii.

NIȘTE „SFINTE” MIRESME

În unele zile depinde și cum se mai... simte. Mirosurile lui se schimbă în funcție de timp. Uneori este destul de suportabil, alteori nu. Acest *homo erectus* reprezintă un adevărat bazar de nenumărate miresme. Cu el, nici vorbă de banalitate. Plictiseală nici atît. Mirosurile pe care le emană se schimbă ca pe cămașă sau pantaloni. Tare i-ar mai fi plăcut să aibă un „parfum de sfințenie”, de troglodit pustnic și de călugăr de marinat în zeama zilnică, lunară sau anuală. Îi place să fie părtaș la respirația corpului pe care o emană parfumul intimității. Fiecare cu ale lui. De ce să le ascundă „umflîndu-se” cu deodorant. Acest personaj este înnebunit de aroma de piper oțețit, de bucătărie rîncedă, de scrumieră stătută, de benzină vărsată, de flatulență slobozită, de sudoare intensă, de șosete pe un platou de brînză împutită... întruchipează un turn Babei al mirosurilor. Este foarte simplu, repet: el nu se mai simte.

Numai că toți semenii, ba!

Iat-o pe oaia noastră rîioasă, căci acești inculți bădărani își saturează porii și-și nimicesc boticurile cu esențe care ne mitraliază simțurile olfactive.

Fiecare cu parfumurile lui, dar și el cu miresmele lui...

FIECARE CU FUND-AMENȚELE LUI

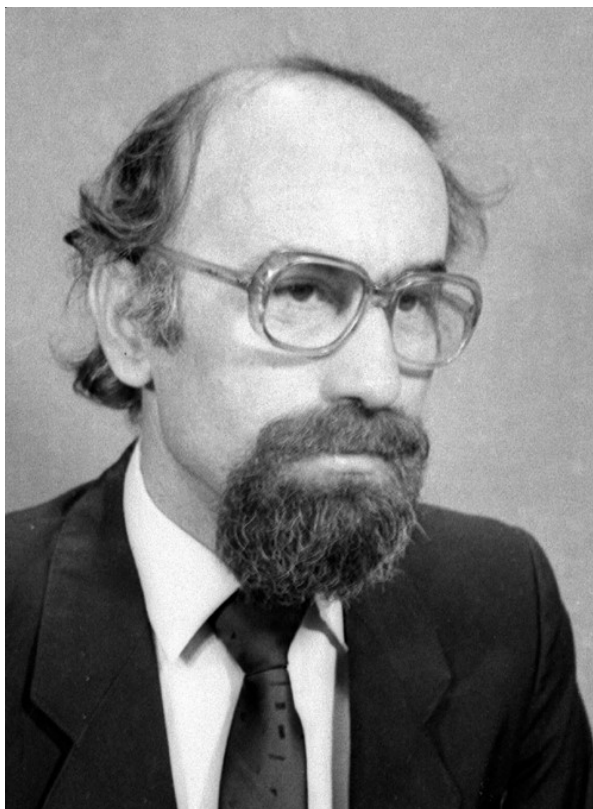
Cînd vrei să te așezi în tramvai, trebuie mai întîi să-i ceri permisiunea unui licean pentru că și-a aruncat rucsacul pe jos și, acordul odată obținut, să ștergi de praf scaunul pe care tînărul „vlăstar sălbatic” și-a așezat picioarele cu delicatețe. Totuși, ne cam strivim - în toate sensurile termenului - așteptînd stația la care să coborîm. În mod vădit, nu vorbesc despre cea pe care o numim „în picioare”.

Mai apoi, cum am hotărît ca fundul meu tre' să stea și el la înălțime, picioarele și-au reluat coregrafia pasivă pe banchetă...

Traducere colaborativă în cadrul ATLEC (Atelier de traducere și creație literară) de Carmen Andrei, Camelia Baștea, Gianina Onacă, Ionela Stareț

6. Fluturii generalului Agamemnon Arcașu

ION MANEA

Între timp, manifestații de pe străzile Riabiei își aleseseră un lider. De fapt, fusese invers, el se oferise să conducă mulțimea furibundă. Se numea Terente Stelaru, era liber profesionist și amator înfocat al jocurilor electronice. Sub drapelul lui alb pe care scria dinspre cotor spre latura lăsată în voia vântului „Moarte tiaglezilor”, puhoiul protestatar ajunsese deja în piațeta Primăriei. Sprinten, cu stindardul în stânga și cu o imensă porta-voce în mâna dreaptă, Terente urcă pe treptele monumentalei clădiri până se văzu la o înălțime de acceptabilă vizibilitate și urlă cât îl țineau plămâni lui de Comorofca (mahalaua în care se născuse):

- Dacă aș fi primarul orașului și dacă aș deține bomba atomică, acuși aș arunca-o spre nenorocii ăia care și-au bătut joc de cerul nostru sfânt! Cu draci și cu mânie aș apăsa pe buton!

Urale puternice urcară spre cer, aproape atingând curcubeul tot mai invaziv. Respinse parcă de oribila perdea de culori, ele se reverberară spre străzile din jur, făcând să zăngăne geamurile mai puțin bine prinse în canaturi și iscând un murmur persistent, lugubru.

- Să se topească dușmanii până la unul sub ciuperca noastră! continuă vorbitorul. Alte urale și mai puternice umplură văzduhul și parcă și Dunărea, care până atunci cursese liniștită în apropiere, își înfioră apele aduse din inima Europei.

- N-avem atomica, dar vom lupta cu mâinile goale pentru demnitatea noastră! mai glăsui Terente Stelaru și vorbele lui se răspândiră deasupra oamenilor din piațeta ca niște porumbei minusculi vestind din aripile lor aurite glorioasa victorie finală.

În acest timp, curcubeul riabilez devenea și mai dinamic. Se lățea și mai mult și mai haotic deasupra întregii suflări locale, revenea pentru o clipă la starea de început, pentru ca apoi să explodeze în forme, desene și închipuiri de o ciudățenie înspăimântătoare. Chiar deasupra Primăriei, înspre Dunăre, amestecul de culori se întrupă în sute de balerine mov care dansau provocator, cu sâni dezgoliți, deasupra riabilezilor consternați. Când fetele dispăreau, se iscau grupuri-grupuri de bărbați goi pușcă făcând gesturi obscene și purtând pancarte multicolore pe care era scris clar, cu litere mari, luminoase tot felul de injurii, „Riabilezi troglodiți, blestemați în veci să fiți!”, „La Riabla, ria, ria, zace lenea și prostia!”, „Codrul vostru de sub plopi este plin de izotopi”, „Cu Paris, primarul vostru, am jucat noi Popa Prostu” sau „Hopa-hopa, hopa-hopa, cei mai proști din Europa!”.

Atmosfera devenise insuportabilă. Nu se mai putea continua așa. Mulțimea fierbea, era ca o oală sub presiune șuierând amenințător și nu se putea să nu constăți că erau prea ciudate mișcările de sus și prea înadins împotriva riabilezilor pentru ca acestea să fie puse în seama Domnului; era cât se poate de clar că la mijloc se afla o mână criminală, una care, nu mai încăpea nicio îndoială, trebuia căutată numai și numai în aval de Dunăre, mai la Nord, printre supușii Elenei Ionescu.

Așezat comod în fotoliul kaki oferit de managerul general al Bazei 52, Paris Mumuleanu Baldovin grăi pe un ton mai degrabă rugător decât oficial:

- Trebuie să găsim o soluție, populația fierbe, domnule Arcașu!

Generalul cu cinci stele Agamemnon Arcașu, comandantul Bazei, se juca pe verdele biroului cu un pix pe care îl tot deschidea și închidea și pe care erau inscripționate cu litere aurii cuvintele „No, hai!”.

- Fluturii, asta e soluția, domnule primar! Fluturii! se auzi în încăperea de sub pământ.

- Fluturii? Cum asta, ce fel de fluturi?

- Fluturii „Cap de învingător”, ultima noastră armă biologică ieșită din laboratoarele secrete de aici. Nimeni n-o mai are, Tiagla, nici vorbă...

- Pot să-mi aprind o țigară? întrebă uluit Paris.

- Nu se fumează sub plopii eminescieni! rosti pe ton de sentință generalul.

Paris Mumuleanu Baldovin își îndesa la loc pachetul de țigări și grăi supus:

- Ascult, generale! Dezvoltă!

- De zece ani lucrăm la arma asta, începu ofițerul, ridicându-se în picioare și plimbându-se încet, cu mâinile la spate, prin încăperea. Noi, domnule, am pornit de la fluturii autohtoni, extrași de pe malul lacului, de prin pădure, de pe câmpii, exemplare robuste, călite și pline de vitalitate, chiar dacă de scurtă durată. După îndelungi observații, cercetătorii noștri au purces la transformarea lor progresivă în scopul obținerii unor ființe de atac înspăimântătoare, pretabile la victorioase ofensive biologice împotriva oricăror dușmani și mai cu seamă împotriva inamicilor noștri istorici și odioși de la Nord. Noi știm cu toții că fluturii normali sunt fie albi, fie de diferite culori atractive, dar tot noi i-am colorat în negru intens, respingător, paralizant. Ei erau mici, inefabili și efemeri, noi i-am făcut mari, puternici, cu o durată de viață reglabilă, în funcție de tactică și strategie. Dar, mai bine privește! Întoarce-te!

Ocupându-și din nou locul, Agamemnon Arcașu apăsă pe o telecomandă „Ce seamănă obiectul din mâna generalului cu acela găsit de arheologi pe malul lacului nostru!” gândi primarul în timp ce se răsucea cu fotoliu cu tot. În acel moment, apăru, pe ecranul de pe peretele opus, dihania.

Negru, imens, cu ochii bulbucați, ca niște reflectoare, cu aripi uriașe, cu trupul de sub ele acoperit de solzi, cu gheare ca de vultur, imensul fluture ducea mai degrabă la ideea de zmeu sau de balaur decât la diafana specie din care fusese extras și transformat. Era o arătare înspăimântătoare, primarul simți un fior, o spaimă nelămurită, se înghesui în fotoliu și privi întrebător spre generalul care, ridicat din nou în picioare, afișa un rânjet aproape animalic, încât Paris parcă și vedea colții leului înfipti în spinarea fragedă și nevinovată a gazetei doborâte.

- Anvergura aripilor, 3 metri și 15 centimetri, greutatea totală maximă, 14 kilograme, zboară cu până la 139 kilometri la oră, poate staționa zeci de minute în poziție fixă, poate ciupi, zgâria, mușca, înghiți nemestecat, doarme foarte puțin, se înmulțește prin donare și se hrănește cu pește, numai cu pește, răspunse gazda întrebării nerostite.

- Acum înțeleg eu de ce tot cereai dumneata, generale, suplimentarea fondurilor pentru achiziționare de pește, măi, ce-o fi făcând Arcașu nostru cu atâta pește?, mă tot întrebam eu! exclamă Paris.

- Ei, primare, știi foarte bine că Baza 52 s-a încadrat mereu în aia 2 la sută din PIB-ul Riabei, n-am trecut niciodată peste, deși tare mă tem că ar fi timpul să treci la 3 sau chiar 3,5 la sută, asta dacă vrei cu adevărat să nu ne înghită Tiagla...

- Știu domnule, cum să nu știu?, că doar eu semnez. Vom vedea ce vom face și cu procentul acela, dar, ia zi, câte exemplare ai în dispozitiv?

- Efectivul exact e strict secret de importanță majoră, dar pot să-ți spun că am acum 18 divizii pe picior de luptă, mai bine zis pe aripă de atac. Dă-mi ordinul și acum pornesc spre Nord!

- Ei, nici chiar așa! Trebuie să întrunesc consiliul, să stabilim exact ce avem de făcut, să nu ne pripim, generale!

- Se pare că nu te-am convins! Așa sunteți voi, civilii, slabi și nehotărâți. O să ne înghită cu totul curcubeul dușman! Îa privește aici! Și Agamemnon Arcașu apăsă iar pe un buton al telecomenzii sale, stărnindu-i oaspetului același gând: „Doamne ce seamănă cu aia găsită sub pământ!”

Pe același ecran apăru o întreagă escadrilă de fluturi „Cap de învingător”. Cerul din imagine se făcu negru, dihaniile, aripă lângă aripă, bot lângă bot, gheară lângă gheară, formau o imensă masă mișcătoare, întunecată, înspăimântătoare. Un uruit asurzitor de aripi înșurubate frenetic în aer, la care se adăugau sunetele sinistre scoase din ciocurile ca de avion F16, făcea ca pixurile cu „No. Hai!” ale generalului să sară din paharul de pe biroul verde, iar atmosfera din încăperea să devină insuportabilă.

Generalul afișă același rânjet, parcă doar un pic mai crispat, al triumfului primitiv și sângeros. Primarul simți în urechi un țuit înnebunitor și, când nu-l mai suportă, strigă:

- Oprește-i, generale!

- Nu-ți place, tinere! Se vede că n-ai făcut armata! chicoti satisfăcut generalul, apoi, pe un ton devenit brusc oficial, adăugă:

- Domnule primar Paris Mumuleanu Baldovin, acesta este Fluturele nostru „Cap de învingător”! Și cu el vom învinge!

Se ridică apoi brusc în picioare, luă poziția de drepti și salută cu tot respectul de care era în stare.

Paris Mumuleanu Baldovin știu atunci că întrevederea se sfârșise.

- Aștept ordinul dumneavoastră! mai auzi primarul ieșind din buncăr și pornind, alături de ofițerul care-l aștepta la ușă, spre camera lifturilor care îl vor duce din nou la suprafață.

Afară, soarele lumina discret peste vârful plopilor prășiți din mlădițele de sub fereastra burghezomșieresei Cleopatra Lecca. Mulțumit de întrevederea din adâncuri, primarul Riabei dădu să elibereze un zâmbet de izbândă, dar când văzu mășcarile și obscenitățile de pe cer se înnegri la față „întocmai ca fluturii lui Arcașu”, gândi el sarcastic și urecă precipitat la volan. După numai câțiva metri de rulaj, se auzi gândind cu voce tare:

- Are dreptate generalul Arcașu, o să ne înghită curcubeul Elenei Ionescu! „Ciudată ființă mai e și primărița asta, ar trebui s-o cunosc mai îndeaproape...” mai adăugă el în gând.

ARGES

Editor: Consiliul Județean Pitești-Municipalitatea Pitești-Centrul Cultural Pitești

Revistă de cultură fondată în 1966 • Serie nouă • Anul XXII (LVI) Nr. 2 (476) Februarie 2022 • 2 lei

Apere sub sigla Centrului Cultural din România

Revista *Argeș*, serie nouă, Anul XXII (LVI), Nr. 2 (476), Februarie 2022, găzduiește materiale semnate de Dumitru Augustin Doman, *Flash fiction/ Trafic de influență fără voie*, Calinic Argeșeanul, *Mihai Eminescu dixit: Biserica a creat limba literară*, Gheorghe Grigurcu, „Clipele care rulează încet”, Mircea

Bârsila, *O panoramă a poeziei contemporane*, Aureliu Goci, *Pasiunea ecvestră* - de la Ducipal la „*Omul cu mârtoaga*”, Un poem de Adrian Alui Gheorghe, Arthur Suci, *Povești de la marginea lumii. Postcomunismul ca thriller/ Vocea din canal*, Sorin Lavric, (*Cronica ideilor*), *Aferositul liric/ Ciprian Măceșaru, Infrapaginal*, Jurnal 2000-2018, prefață de Dan C. Mihăilescu, Editura Cartex, București, 2018, 300 pag, Horia Vicențiu Pătrașcu, *Fericirea: raza sub care viața se dișterne*, Iudita Dodu Ieremia, *Corect/Incorect, Considerare/ Considerație*, Dumitru Ungureanu, Chibișotoca. *Câte Români sunt în România?*, Radu Aldulescu, *În vremuri de pandemie*, Magda Grigore, *În numele poemului (floarea de gheață)*, *Din poezia lumii*, Boris Pereleșin (1896 - 1938), în traducerea lui Leo Butnaru, Dan Ciachir, *O punte putredă* (Scene din anii 1945 - 1947) *Singurul criteriu estetic...*, Marian Ilea, *Aretha Hodinicului din Desiștea*, Petre Barcu, *Mi-e dor de Moș Crăciun* (schiță), *La o crâșmă din Fundeni* (schiță), Liviu Mățăoanu, *a apărut din întuneric*, Constantin Grigore, *Iluzionism*, Lucian Sârbu, *Istoria datoriei, sau religia „economiei”* pusă sub semnul întrebării, *Interviu cu criticul literar Constantin Zaharia, editorul lui Cioran*, „Este cert faptul că Cioran ocupă o nișă aparte în cultura secolului XX”, *Poezie* semnată de Gelu Dragoș și Nicolae Rădoi, Cristian Cocea, *Cronicele bătrânului sefist*, *Când Luna se sparge în bucăți*, Cosmin Victor Lotreanu, *Portrete citadine, Veneția la ceas aniversar*, Vasile Ernu, *Neo și Trinity nu vor să iasă la pensie și refuză să mai meargă la psihoterapeut. Matrix. învierea*, Florin Chivoci, *Ezitări, ocoliri, indiferențe*, Ioan Lascu, *Conferințele municipiului Pitești. Suprerealismul. Doi predicatori: Tristan Tzara și Urmuz*, Ioana Brigle, „*Freud despre...*”, Geo Vasile, *Giuseppe Tomasi di Lampedusa în brațele Sirenei sau scriitura ca ficțiune atemporală*, Alexandru Jurcan, *Branco atunci și*

acum, Denisa Popescu, Bill Mack. *O perspectivă modernă asupra altoreliefului*, Aurel Sibiceanu, *Glorioșii ani ai ratării. Jurnal de pandemie*, Radu Sergiu Ruba, *În căutarea punctului de plecare* („*kilometrul zero și alte poeme*” de Mihai Eminescu), Daniel Marin, Gabriel Gherbăluță - *Catergoric duh în incriminarea etimologiei* (Gabriel Gherbăluță - „*Anatomia cuvântului*” E. Neuma, 2021), Mihai Barbu, *Poveștile (româno-bulgare) de la Smochinul singuratic din Plaja însorită*, Mariana Șenilă - Vasiliu, *La ce e bună teoria în artă*, Carmen Elena Salub, *Știri de la Centrul Cultural Pitești*, Adrian Vasiliu, *Muzică și muzichie. Superstar pentru tine*. Nicolae Oprea, *Glose despre poetica eminesciană (II)*. Revista **ARGES** poate fi procurată în format fizic prin comandă directă la sediu, cu plată ramburs, cheltuielile de expediție fiind suportate de către expeditor, sau gratuit de pe website-ul: centrul-cultural-pitești.ro

Revista **România literară** este o revistă culturală și literară din România. A fost înființată în 1855, sub direcția lui Vasile Alecsandri și a apărut la

Iași de la 1 ianuarie 1855 până la 3 decembrie 1855, când a fost suprimată. Actuala serie, începută în 1968, este editată de Uniunea Scriitorilor din România cu sprijinul Ministerului Culturii. Seria nouă a apărut începând din 10 octombrie 1968, fiind o continuare a Gazetei literare, apărută în 1954, ca principala publicație

a Uniunii Scriitorilor. Redactori-șef au fost Geo Dumitrescu (1968-1970), Nicolae Breban (1970-1971), George Ivașcu (1971-1988). Între anii 1988-1989 a fost coordonator al revistei D. R. Popescu. Din anul 1990, directorul revistei este Nicolae Manolescu. Dintre cei care semnează în prezent în *România literară* se numără nume precum Sorin Lavric. Ioana Pârvulescu, Mihai Zamfir, Daniel Cristea-Enache, Gheorghe Grigurcu, Ion Simut, Rodica Zafiu, Nora Iuga, Șerban Foarță și Cristian Teodorescu.

Revista *România literară*, Anul LIV, numărul 9/ 4 martie 2022, găzduiește materiale semnate de Nicolae Manolescu, *Putin și politicienii europeni*, Ștefan Mitroi, *Ploaia de la Borodino*, Alexandru Călinescu, *Impostură și terorism intelectual (I)*, Calendar, Mircea Mihăieș, *Lumea ca o favelă*, Romulus Rusan, *Fragmente și fărâmișări*, Nicolae Prelipceanu, *Bastionul păcii a invadat Ucraina*, Vasile Dan, *O proză în transă*, Emil Nicolae, *poeme*, Răzvan Voncu, *două poete - cronică*, Horia Gârbea - *Mănăstirea poetului sceptic*, Radu Tudoroncea, *Femeile* (mai mult sau mai puțin) din arta românească, Ioan Holban, *Precum insecta de demult într-un chihlimbar*, Nicolae Oprea, *O utopie negativă a teatrului*, *O scrisoare a lui Ion Horea - Imnul Național al României... „, l-ar fi făcut chiar El, cu ajutorul lui Păunescu poate”*, Interviuurile lui R.I. Isabel Allende în dialog cu Cristian Pătrășconiu, Interviuurile R. 1. Ayelet Tsabari în dialog cu Cristian Pătrășconiu, în grădina lui Alex de Alex Ștefănescu: *Musafiri la Oxford, Efectul de ecou, Laura Poantă, Toxicitatea umană, Liviu Bordaș, Preambul - interviuri inedite ale lui Mircea Eliade, Grete Tartler, 1000 de ani Ibn Gabirol/ Avicebron, Hexagonale de Vasile Spiridon, Un metru sub de literatură, Adrian Lesenciuc, Portretul în aur scos din întunericul istoriei, Adrian G. Romila, Homo viator, Centenar Artur Miedzyrzecchi (1922-1996), Prezentare și traducere de la Nicolae Mares, Simona Preda, Ideea de europenitate în Marina Constantinescu: Război. Și pace?*

Revista **România literară** poate fi procurată în format fizic prin comandă directă la redacție, sau printr-un mandat poștal la adresa Fundației România literară din Calea Victoriei 133, sector 1, București, cod 010071, oficiul poștal OP 22, în atenția dir. Admin. Dragoș Ursache și prin virament bancar în contul RO91BRDE441SV59488894410 deschis la BRD - Groupe Societe Generale, agenția Șincai. Prețurile abonamentului pentru anul 2022 sunt: 50 lei pentru 3 luni, 100 lei pentru 6 luni, 200 lei pentru un an.

Revista COOLT Neamț, Anul II, nr. 21 februarie (Făurar) 2022, găzduiește materiale semnate de preot Constantin Necula, Editorial. *Cum mai ieșim din Ură?*, Marian-Robert Fotea, *Logodiciul Păsărilor* (24 februarie), Oana-Talida Cozma, Maria Baciu, *artizanul care dă culoare lucrurilor*, Daniela Bândilă, *Remedii pentru ulcer la stomac*, Valentin Andrei, *Materiale și tehnici decorative ale textilelor de interior*, Oana-Talida Cozma, *învârtită moldovenească*, Valentin Andrei, *Toponimie locală (IX) Muntele Ceahlău și legendele sale*, Valentin Andrei, *Alexandru Dabija, creatorul de bijuterii teatrale*, Valentin Andrei, „*Pietricica*”, *primul cinematograful al urbei pietrane*, Mihael Balint, *Pe drumul „Baltagulului” Valea Bistriței*, Valentin Andrei, *Tragedia din Grecia antică (III)*, Teodora Popa, clasa aXII-a C, Colegiul Național „Petru Rareș”, *De dragobete... poveste fericită*, Adriana Fodor, clasa a IX-a B, Colegiul Național „Gheorghe Asachi” Piatra Neamț, *Lasă-mă să evaderez*, Oana-Talida Cozma, *Daniel Diaconu, personalitate emblematică pentru istoria Ceahlăului și a tradițiilor de pe Valea Muntelui* - interviu, Oana-Talida Cozma, Eugen Doga, *geniul valsului de pe patrimoniu UNESCO* - interviu, Oana Talida Cozma, *Dragobetele sărută fetele*, Lorică Mihăilă, Lorică Mihăilă, *economista care trăiește prin poezie - poezie*, Carmen-Elena Nastasă, *Un simplu „Te iubesc!” nu este de ajuns!*, Oana-Talida Cozma, *între tradiție și modernitate*, Eternul Eminescu, Valentin Andrei, „*Hai să dăm mână cu mână*” - celebrarea unirii principatelor și omagierea memoriei primei doamne a unirii, Elena Cuza, Valentin Andrei, *Incursiune în istoria festivalului „Florile Ceahlăului”*, Carmen-Elena Nastasă, „*Amintiri din junimea*”, Irina-Margareta Nistor.

Revista **COOLT Neamț** este distribuită gratuit atât în județul Neamț, cât și în centrele culturale din țară.

PETER SRAGHER
ASCULTĂ LINIȘTEA VORBIND
HEAR SILENCE SPEAKING
2012
ROMANIAN AND ENGLISH POEMS

Belfast
Lapwing

Asculță liniștea vorbind / hear the silence speaking, Romanian and English poems - Peter SRAGHER

Poezia lui Peter Sragher este duală. Stă învăluită într-o autoscopie de ordin bilingv care secretă o emoție lichidă și clară, fără artificii sau pretenții înalte. **Asculță liniștea vorbind / hear the silence speaking** (Romanian and English poems) este un amestec de sugestie caldă și tensiune biografică care alternează descriptiv pe fondul unei confesiuni stilizate personalul și socialul.

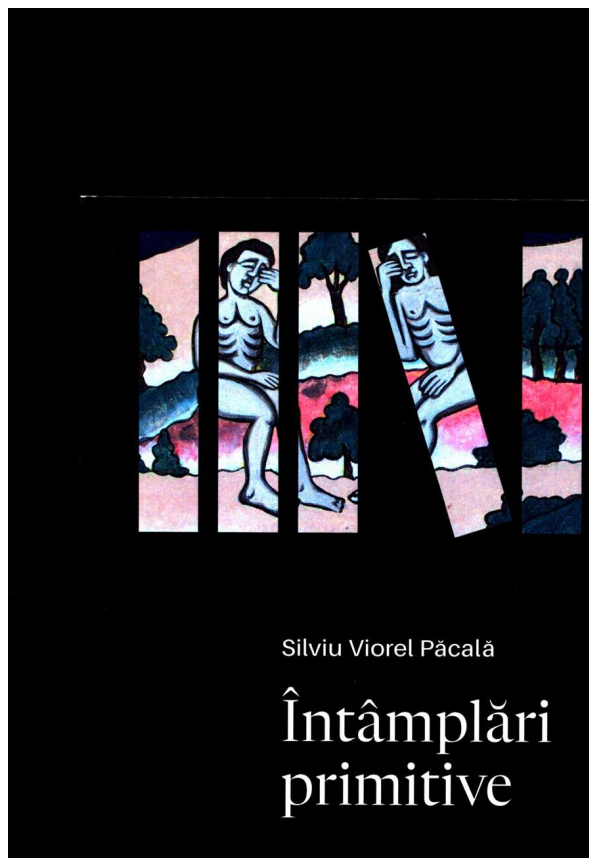
Peter Sragher, poet și traducător de renume din germană, engleză și alte limbi străine, Președintele Filialei București - Traduceri literare a Uniunii Scriitorilor din România (USR), este membru al Consiliului USR și a Grazer Autorenversammlung din Austria. A publicat volumele „De ce m-ai făcut sărutul urii”, Ed. Du Style, București, 1995; „Să facem un copil”, Ed. Paralela 45, București, 2003, „De ce m-ai făcut Doamne / Por que me hiciste Dios”, volum bilingv de poezii, trad. de Al. Calciu, éditions amb. Buc., 2005, „Asculță liniștea vorbind / Hear silence speaking”, volum bilingv, Lapwing Publishing House, Dublin, 2012; „Dimineața sărută genunchiul Athenei”, volum în trei limbi, Editura Brumar, Timișoara, 2012. A realizat numeroase traduceri din poeți austrieci și a scos șase volume bilingve a poezilor austrieci contemporani,

precum Bernhard Widder, Ernst David, Gerhard Kofler, Bruno Weinhals și Christian Loidl. A participat la numeroase festivaluri de poezie în străinătate și în România. A realizat expoziții foto, iar în 2007 și 2008 a prezentat expoziția sa de fotografie alb-negru „Lemn viu, lemn rupt, lemn mort în prater și lobau - Austria”, la Muzeul Municipiului București, la Reșița, Slobozia și la Cafe Tabiet-București. Microexpoziția de fotografie a avut loc la Librăria Semn de carte din Reșița și la Green Hours, în 2010, la București.

Întâmplări primitive, Silviu Viorel PĂCALĂ

Silviu Viorel Păcală este profesor de drept penal la Școala de Poliție Slatina, membru al Uniunii Epigramiștilor din România și al clubului de umor „Pașaport de oltean”. A publicat până acum trei volume de versuri: „Plutonul de execuție” (Ed. „Lumina”, Drobeta-Turnu Severin, 2000), „Târgul de felinare” (Ed. „Alutus”, Slatina, 2003), „Tablouri care decupează ziduri” (Ed. „Ramuri”, Craiova, 2011).

Viorel Păcala este un poet exploziv. Inteligența sa frizează ceea ce s-a numit, și încă se mai numește pentru unii, inspirație. Suple și la propriu și la figurat, adică numai fibra poetică, fără pic de grăsimă retorică, proteice și comprehensive, textele din acest volum trezesc dorința să fie împărtășite cu cel alături de care-ți place să-ți bei cafeaua,

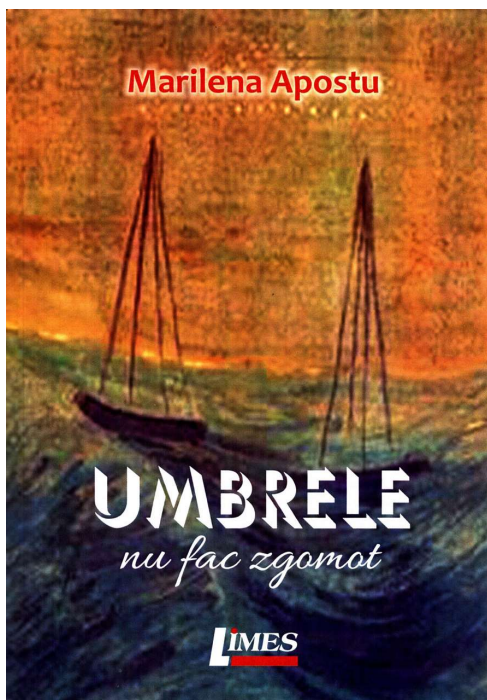
Silviu Viorel Păcală

**Întâmplări
primitive**

ceaiul, vinul, cocktailul sau șampania. Primitivismul din titlu sugerează că nu e rost de disimulare în această carte, că totul va să fie nud, și este chiar și atunci când apar unele semne de aritmie romantică, tratate cu un umor de care numai poeții autentici sunt capabili. Și pentru că nu se prea lasă interpretată, dat fiind firescul său, se mai poate spune doar că această poezie este numai bună de re-recitat, dar nu din cauza vreunui soi de ermetism, ci datorită prospețimii sale, scrie Gabriel Nedelea pe coperta numărul IV al volumului. Așadar, nu ne rămâne decât să găsim o cale de a ne strecura în cinismul meditativ desprins din aceste întâmplări primitive care punctează foarte bine jocul identitar pe care mizează poetul care se cere urmărit și citit.

Umbrele nu fac zgomot, Marilena APOSTU

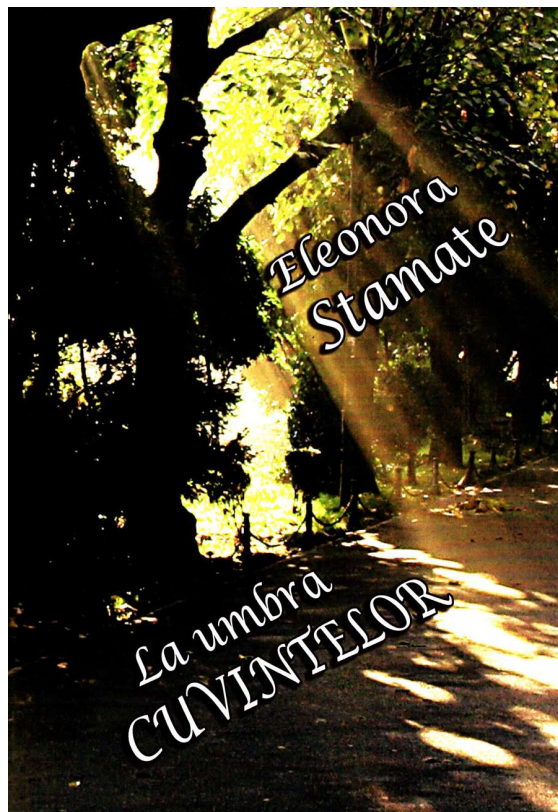
Textele Marilenei, de la un capăt la altul, printr-un miracol, sunt poezii complete. Trec dezinvolte prin sentimente, iar amprenta principală este dragostea nedusă până la capăt, de unde și starea pe care o creează. Scrie natural, așa cum respiră. Multe expresii sunt inedite, iar cuvintele nu sunt puse la treabă, cum se întâmplă de cele mai multe ori, ci autoarea face un joc împreună cu ele. Poate metaforiza orice. Cuvintele sunt trăite de autoare, acestea căpătând o altă viață, cu alte sensuri, ION AVRAM (cronică de cenaclu).

Noul volum semnat de Marilena Apostu, **Umbrele nu fac zgomot**, este o arheologie poetică care impresionează prin decantările melancolice și grave:

„Niciodată n-ai numărat genunchii frumoși. / Să nu încerci să-i dezmierzi, sunt glorioși și înverșunați. / Acum e liniște. / Nebuni din târg au ridicat mănăstiri ce nu există, / regii au murit, / ochii au crescut cu marginile în oglindă. / Acolo leapădă mirări, nimeni nu și-a grăbit Victoria. / Deasupra e strigătul tremurat pe jumătate./ N-am alte bogății decât ochii și surâsul. ”

La umbra CUVINTELOR, Eleonora STAMATE
Eleonora Stamate, redactorul-șef al revistei de cultură, opinie și informare, Tecuciul Uter

ar-artistic, crede necondiționat în sincretismul artelor, în cuvânt „umbra structurii materiei” (N.S.) și, cu deosebire, în supremația spiritului — infinit, de sine stătător, singur și separate, sfânt, liber, totdeauna înșelat de inimă, omnipotent și ubicuu etc. Titlul volumului, complex, programatic mascat de cumișenia limbajului, amintește cititorului, de Myson cel care susținea că nu trebuie căutată realitatea în cuvinte - prin urmare, în umbra materiei, adică în imaginea lucrurilor trecătoare, ireale și schimbătoare, ci cuvintele în realitatea celor văzute și nevăzute, celor numite și celor nenumite. Dacă ne raportăm la Noul Testament: „La început era cuvântul și cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era cuvântul”, sacralizarea cuvintelor potențează aura divină a titlului volumului, ce s-ar fi putut numi și *La Umbra Domnului...* - Petre ISACHI

Cărțile, ca amintiri

Mihaela Liana POPA

“Amintirile sunt asemenea cărților din biblioteca ta” (Tudor Mușatescu, 1903-1970)

Am ales ca motto citatul acestui poet, dramaturg și umorist, pentru că, în biblioteca familiei noastre se află două cărți, amintiri prețioase despre **Adina Nanu** - personalitate artistică românească. Am primit aceste cărți chiar din anul apariției lor, printr-o prietenă a sa: **Călătorie în jurul casei mele** - Adina Nanu, Editura Compania, 2008; **Femei - pictore necunoscute** - Olga Geceanu, Editura IDACO, prefată și postfață de Adina Nanu, Ediție îngrijită de Iuliana Mateescu.

Adina Nanu (1927-2021) a fost profesor, critic și istoric de artă, cel mai important specialist în costume; autoare a singurei istorii a costumului public în România; scriitoare cu peste 30 de volume, cu numeroase colecții de desene, sculpturi și costume. Doresc să scriu **In Memoriam Adina Nanu 1927-2021**, la un an de la moartea sa, în 23 martie, anul trecut. Pentru mine, este o datorie de onoare împlinită.

Am ales din cartea “Călătorie în jurul casei mele” două pasaje reprezentative pentru autoare:
„Aș asemăna ființa umană cu un pom care e la început doar un fir ca un tub prin care suie seva, apoi se înconjoară cu un al doilea canal, cu un al treilea și așa mai departe, până ajunge un copac gros și bătrân, care rămâne verde atâta vreme cât funcționează toate cercurile concentrice din el, de la copilul din mijloc la adolescentul și tânărul, apoi adultul de lângă el”. (PROLOG- Sufletul casei)

În încheiere, ea mărturisește:

„Am împlinit azi, casa și cu mine, optzeci de ani!” Suntem amândouă scoica și cu perla ei, o bijuterie antică din sidef patinat. Dar nu ne lăsăm, nici una, nici alta....Și, iată cum, acest capitol se încheie ca o pictură de Brueghel, în care dansează cu foc și nepoții și bunicii. În definitiv de ce să ne dorim naitre en riant și nu și să mori de râs?” (EPILOG, Arcade, glamorous atmosphere)

În ceea ce privește a doua carte, Adina Nanu o prezintă în prefață pe autoarea Olga Geceanu astfel:
“A fost una dintre cele mai bine cunoscute pictorițe de odinioară, multă vreme uitată, și redescoperită în ultimii ani.”

Termenul de “pictore” îl explică astfel:

“Era folosit în perioada primului război mondial 1914-1918. În care Olga Geceanu a

fondat, împreună cu Cecilia Cuțescu Storch, prima Asociație a femeilor pictore și sculptore, menită să susțină activitatea creatoare a primei generații de artiste din România.” În continuare, Adina Nanu arată că:

“Olga Greceanu nu a ieșit din scenă în mod firesc, ci a fost înlăturată deliberat, după instaurarea regimului comunistavând un dosar dezastruos: era poloneză, nu era de origine sănătoasă ci dimpotrivă, se trăgea dintr-un neam de nobili, cunoscuți din vremea cruciadelor ...Artista nu s-a dat însă bătută. Cu mult timp înainte, ea scria în cartea de față: Ca să fii cu adevărat nefericit trebuie să îți dai tu însuși consimțământul”

Adina Nanu își încheie prezentarea, arătând că după 1989, numele Olăi Greceanu a fost reabilitat și precizând că: *“Doamna Iuliana Mateescu a descoperit în arhiva pictoriței, manuscrise și dactilogramme ale istorisirilor de altă dată, majoritatea publicate în diferite ziare, între 1938 și 1939”*

Închei prezentarea cărților, prin acest In Memoriam Adina Nanu 1927-2021 și îi mulțumesc, cu această ocazie, doamnei **Iuliana Mateescu** pentru darurile primite. Mesajul artistic al doamnei Adina Nanu rămâne, pentru mine, un îndemn:

Priceperea de a comunica prin artă poate fi toată viața o sursă de încântare, de vitalitate, de tinerețe. (Adina Nanu, Mai e nevoie de artă în școală ?)

Acest mesaj a fost evocat în primăvara lui 2021 de către comunitatea *La blouse roumaine*.

STĂRI MODIFICATE ALE INTERIORITĂȚII

Octavian MIHALCEA

Poeziile lui Carmen Secere caută cu asiduitate esențializarea, surprinderea acelor sintagme ce ar putea, la un moment dat, să ia valori holistice. În volumul *Viața pe gheață / Carmen contra Carmen* (Editura Vinea, București, 2020) despărțirea estetizantă de realitate pare a fi unul dintre motoarele versurilor. Sunt jocuri cu grad de pericolozitate variat, unde camuflările mesajelor au valențe spectaculare. Fluxul metaforic adâncește multe splendori abia sugerate de poetă.

Să intrăm în atmosfera unduitoare proprie acestui enigmatic detaliu al centrului vechi bucureștean: “sub podul dâmboviței/ singurul felinar/ e spart// veștile bune/ numai în cutia flașnetarului/ care a dispărut/ din centrul vechi// pe strada lipscani/ aceeași așteptare/ și-a tocit coatele/ lipită de ferestrele/ unui magazin/ cu perdele// nu știu să beau// sorb toate paharele/ în care oamenii se înecă/ mimez o bucurie/ n-o înghit singură// port fustă mini/ între femei aidoma mie/ dar nu sunt niciuna dintre ele// în dreptul băncii naționale/ au apărut/ câțiva șerpi boa/ înfășurați în blănuri”. Aproape fiecare poezie din carte conține simboluri plurivalente care nasc lumi în perpetuă glisare. Realitatea (atât cea exterioară, cât și cea intimă) este supusă unor ingenioase modulări, favorizând pătrunderea în arealuri ce nu se feresc de ieșiri abrupte din uzual. Sinteza focului cu apa conduce, chiar și paradoxal, la pusee explozive de imaginație. Amintirea trezește tablouri pe care adeseori le asimilăm perimetrului dramei. La anumite intervale, Carmen Secere dă senzația că dorește revizuire fundamentale. Acut, elementele contondente se pot contopi cu fragilitatea: “cioplesc somnul/ până la miez// îmi târâsc umbra/ ologă// s-a micșorat ziua/ nu mai văd bine// dacă mă doare/ ascut lumina/ pe o piatră/ și tai”. Stările modificate ale interiorității veghează aceste trasee lirice. Aici, suprarealitatea posedă o bine definită funcție fascinatorie. Expansiunea dilatării e incontestabilă. Sentențiozitatea unor versuri stă sub influența unor inflamări greu destructibile. Anumite asocieri poetice pun în valoare adevărate lumi în miniatură. Avem un mod sigur de a sublima tristețile.

Paradigma ambiguității se dovedește a fi

carmen secere

viața pe gheață
/ carmen contra carmen /

benefică pentru amplitudinea fiorului liric. Din loc în loc detectăm puternice accente expresioniste. Carmen Secere întinde punți poetice între diverse puncte de pe hartă, totul petrecându-se extrem de firesc. La nivel foarte profund, persistența suplicierilor are cauze întrezărite câteodată. Transfigurările aproprie miracolul: “carapacea mea de 24k/ s-a spart// pe umeri car durerea/ și unghiile roase// semințele de roșcovă atârna greu/ în talerul balanței// sap

cu mâinile goale/ groapa unde arunc/ o tristețe cu solzi/ / viermii îmi rod/ linia vieții// mă ridic/ trosnește zborul din oase// doar sub presiune se nasc/ diamantele”. Aceste versuri par că pictează lumi cu vădit caracter necruțător. O reverberație onirică accesează esențele: “navighez printr-o halucinație lichidă/ pe o plută de cânepă”. Abisalitatea este una dintre profesiunile de credință ale poetei. Totul se petrece sub umbrela unei cromatici nu de puține ori iluzorii. încorsetările, deși au existat și încă mai există, sunt pe cale de a fi eradicate estetic, gest cu valoare salutară. Undeva e invocată exersarea introspecției, atât de proprie ambianței cărții. Prin umbră încă se simt pașii suferințelor trecute. Mai devreme sau mai târziu, “fiecare e închis într-un secret/ fiecare are un iad personal”. Lirismul lui Carmen Secere scoate la iveală pulsuni subliminale irepresibile. Multe puneri în scenă se doresc a fi itinerante și intens parfumate întru elevare. Peisaje simfonice însoțesc impresionante peregrinări printre stări. Rănile sunt camuflate de irumperile metaforei, pe fondul unor iluminări exotice. Și totuși moartea este atât de aproape, necrezut de aproape... Aflarea echilibrului are valoarea dezideratului major. Emoțiile reliefate în volumul lui Carmen Secere vorbesc despre deconstrucții iminente, proximități nisipoase. Amprentele fragilității sunt vizibile tot mai des. Versurile au la origine diverse alchimizări, morți și renașteri spectaculoase: “rădăcina unei obsesii/ și obiecte statice// în atelierul de ceramică/ miroase a ars// o figurină din lut/ își caută chipul// pe frunte are crăpături/ interiorul nu se vede// mutilarea este arta tuturor/ într-un vârtej întors/ reflexele sunt dure// colorez transparența/ tu pictează focul// începutul se naște/ din mers”.

ISTORIA LEULUI ROMÂNESC

Banca Națională a României s-a înființat în anul 1880 sub domnia regelui Carol I. Dar înainte de acest eveniment în Principatele Române s-au întocmit studii privitoare la un sistem monetar al României. Astfel la 13 ianuarie 1868 intră în vigoare Legea pentru înființarea unui nou sistem monetar și pentru fabricarea monedelor naționale.

Istoria monedelor și a bancnotelor românești a fost prezentată într-un volum publicat în anul 1977, și cuprinde descrierea acestora în cele trei provincii: Țara Românească, Moldova și Transilvania, din cele mai vechi timpuri. Sunt tratate vechile monede din perioada traco-getică, dacice, romane, bizantine, etc. în anul 2010 a fost reeditată o lucrare în două volume, care tratează Istoria Băncii Naționale a României în date, dar din păcate fără a ilustra monezile și bancnotele.

Cine vizitează sediul Băncii Naționale din București, are posibilitatea să vadă o expoziție permanentă, unde pot fi admirate cronologic aceste valori numismatice.

Fig. Moneda de Sadagura din anul 1771

Albumul editat și care prezintă **Istoria Leului**, are o introducere legată de noțiunea de leu: „Monedă prin excelență populară, talerul a avut o circulație intensă în întreg spațiul european, înregistrând o multitudine de variante tipologice. Dintre acestea, pentru istoria noastră monetară, o importanță covârșitoare a avut Leeuwendaalder-ul (talerul -leu), emis în Provinciile Unite ale Țărilor de Jos, care înfățișa pe revers un leu ridicat pe labele din spate. Prima emisiune de acest tip a fost pusă în circulație în anul 1575, în provincia Holland. În secolul al XVII-lea, mai ales în timpul domniei lui Matei Basarab (1632-1654), talerul -leu a devenit cea mai frecventă monedă de argint cu valoare ridicată, nu numai în Țările Române, ci în întreaga Peninsulă Balcanică. Fiind foarte apreciat, dar și disponibil în cantitate mare, talerul-leu a ajuns chiar să fie expus ca marfă pe piețele Imperiului Otoman.

Fig. 2 Moneda de Sadagura din anul 1772

Pe la mijlocul secolului al XVIII-lea, emiterea talerului-leu încetează. Identificarea de către populație a noțiunii de leu cu aceea de ban (monedă), dovedea cea mai elocventă a influenței pe care această monedă o exercită în economia noastră monetară, face ca leul să devină, în Moldova și Țara Românească, unitate de cont împărțită în 40 de parale. Prin urmare, calculele se făceau în lei și parale, iar plățile, în moneda reală, cu valoare și proveniență diverse, la un curs prestabilit”. Dar o monedă interesantă este cea emisă la **Sadagura** lângă Cernăuți în Bucovina. În timpul războiului ruso-turc din anii 1768-1774, armata rusă de ocupație a impus folosirea în circulație, în Țara Românească și în Moldova, a unor monede de bronz emise la Sadagura, care aveau valoarea fixată atât în sistemul monetar otoman, cât și în cel rusesc. Au fost emise monede de 1 para/3 denghi, 2 parale/3 copeici.

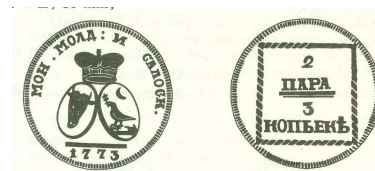

Fig. 3 Moneda de Sadagura din anul 1773

Se pare că bronzul utilizat la confecționarea monedelor de la **Sadagura**, provenea de la tunurile turcești capturate de ruși. Pe avers sunt scuturi ovale alăturate, înclinate spre centru. Deasupra lor este coroana princiară rusească. Scutul din dreapta cu stema Moldovei reprezentat de un cap de bour, iar cel din stânga reprezintă stema Țării Românești cu o acvilă ținând în cioc o cruce cu două brațe, care stă pe o coroană cu cinci vârfuri. Deasupra acvilei este semiluna.

Pe revers este un pătrat cu latura de 18 mm., în care pe trei rânduri suprapuse apar cuvântul **PARA** /3/denghi (în chirilică). Asta însemna că 1 Para era echivalentă cu 3 Denghi.

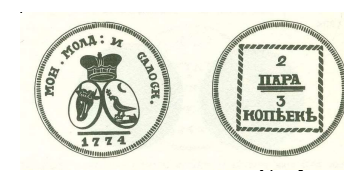

Fig. 4 Moneda de Sadagura din anul 1774
fost mai multe emisiuni în 1111, 1112, 1773 și cu aceste monede de

Sadagura.

Dar în 19 iunie 1788, Moscova a decis să emită o nouă emisiune monetară de tip **Sadagura** cu valoarea de 1 PARA/3 DENGHI, având pe avers cifrul împărătesei Ecaterina II, iar pe revers Sf. Gheorghe călare. Aceste lucrări pun în valoare monedele, care pot ocupa un loc în istoria monetară românească, dar și o anumită semnificație în cadrul vieții istorice a poporului român.

1 martie 2022

Ziua Poeziei la Câmpina, maraton de lectură și lansări de carte

Într-o sâmbătă însorită, 19 martie 2022, Biblioteca Municipală din Câmpina s-a dovedit minunată gazdă pentru un incitant maraton de poezie și câteva lansări de carte, binevenite spre serbarea cum se cuvine a Zilei Mondiale a Poeziei (23 martie). Evenimentele au fost inițiate de scriitorul, cronicarul și editorul Florin Dochia, sprijinite de gazdă, bibliotecara Liliana Ene care, fiind și autoare de poezii, a făcut parte din maratonul în care au fost cuprinși tot scriitorii prezenți - sosiți special nu doar din Câmpina (de acasă), ci și din Sinaia, București, Brașov, Buzău, Brăila, Galați etc.

Lansările de carte au avut în prim plan patru autori: Horia Gârbea (președintele filialei București - Poezie a Uniunii Scriitorilor) cu "Amintiri cu poduri", poezie (editura Neuma, Apahida, 2021) și cu romanul "Crime la Elsinore", ediția a treia (editura Neuma, 2022), câmpineanul Mircea Teculescu cu "Jocul și moartea", poezie (editura Neuma, 2022), gălățeanul Valeriu Valegvi cu "Să zbori înăuntrul tău" (editura "Detectiv Literar", București, 2021), Florin Dochia cu "Forme orfane", poezie (editura eCreator, Baia Mare, 2021). Horia Gârbea, Christian Crăciun, Adrian G. Secară, Constantin Trandafir au prezentat pe rând cărțile - cu tot șarmul de care s-a putut da dovadă la moment, având în vedere că autorii erau bine cunoscuți de audiență, la rândul ei audiența fiind alcătuită preponderent din scriitori.

La maraton au prezentat poeme și Ștefan Alexandru Sașa, Anda Mihaela Miroiu, Maria Nicolai, Coca Popescu, Carmen Tania Grigore, Codruț Radi, Diana Trandafir, Claudia Dinulescu, Ramona Miiller, Ana Nedelcu, Diana Ungureanu, Armanda Filipine, ba chiar și prozatorul Cezar Pârlog a intrat în "joc", evident că s-au alăturat Florin Dochia, Horia Gârbea, Valeriu Valegvi, Mircea Teculescu, Liliana Ene. Au mai fost prezenți prozatorii câmpineni Iulian Moreanu și Serghie Bucur. S-au dat autografe, s-au vândut și s-a făcut schimb de cărți, cu toții și-au promis o revedere la fel de poetică în cât mai scurtă vreme. Nota autorului. Iar filmul întâlnirii, așa cum a ieșit (video cu telefonul, în mână) e disponibil pe You Tube - asta pentru că poezia merită să fie sărbătoare și pentru alții care o iubesc.

Armanda FILIPINE

Scriitorii lunii aprilie Filiala Sud Est a Uniunii Scriitorilor din România

Adrian Buzdugan – 22 aprilie

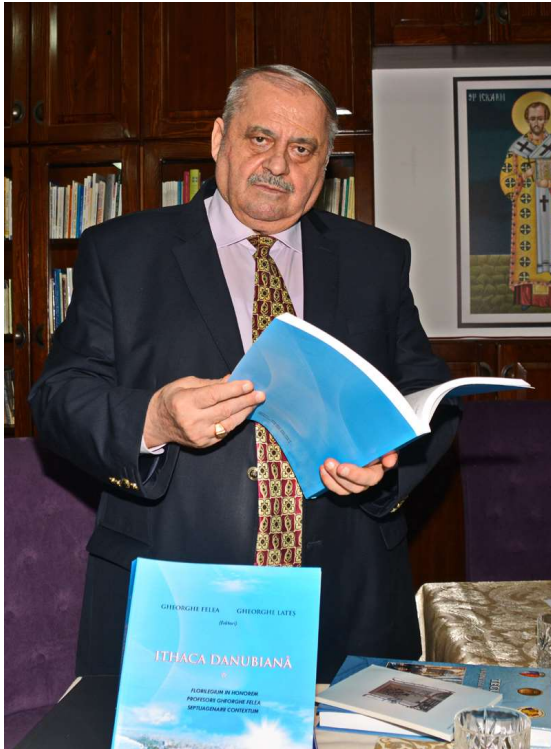
Adi G. Secară – 26 aprilie

Sava Bogasiu – 27 aprilie

Omul dunărean și Istoria ca destin

***, Ithaca danubiană, I, Florilegium: in onorem profesorii Gheorghe Felea septuagenarii contextum, Editura Universitară „Danubius”, Galați, 2021

Muza Istoriei se simte bine la Galați: are muzele sale (atât la Galați, cât și la Tecuci sau în alte localități), are facultatea sa în cadrul Universității Dunărea de Jos Galați, are împătimiții săi, printre ei numărându-se profesorii, studenții, elevii, scriitorii cu astfel de preocupări, bibliotecarii, membri ai unor diverse instituții și asociații, cu activități diverse. Cărți și studii valoroase apar în fiecare an, printre aparițiile din anul 2021 numărându-se și volumul „Ithaca danubiană”, un omagiu adus profesorului și cărturarului Gheorghe Felea, la împlinirea unei frumoase vârste. Peste treizeci de articole sunt grupate în mai multe capitole: „Un Ulise Danubian”, „Danubius Mirabilis”, „Mesopotamia danubiană”, „Localism creator la Dunărea de Jos”, „Cultura mare a orașelor mici” și „Nasc și la Moldova oameni”. Sumar bogat și divers, contribuții deosebite din punct de vedere științific, multe abordând subiecte inedite sau mai puțin mediatizate. În ansamblu, o lucrare generală bine venită, rod al unei munci susținute, nu de puțin timp, în care editorii nu au

precupețit niciun efort pentru ca ansamblul să fie de zile mari, de sărbătoare a spiritului. Unul dintre editori, profesorul și eseistul George Lateș, în prefața intitulată HABENT SUA FATA LIBELLI! ne oferă și un istoric al genezei și apariției cărții: „într-adevăr, cărțile își au soarta lor! iar Terentianus Maurus ne avertiza, încă din antichitate: Procapto lectoris, habent sua fata libelli (încăpute pe mâna cititorului, cărțile își au soarta lor). Afirmatia sa sugerează că, odată scrise, soarta cărților nu depinde numai de conținutul lor sau de personalitatea autorului. Geniul său a intuit, încă din vremurile lui Hadrian, că destinul cărților este generat, mai ales, de complexitatea și modul de funcționare a mașinăriei pe care, astăzi, în teoria comunicării, o numim impersonal, „receptor”. (...) Prefața debutează cu invocarea lui Terentianus Maurus ca o dedicație pentru distinsul profesor Gheorghe Felea, personalitate căreia îi este destinat volumul, el însuși un devorator de aforisme și un profund cunoscător al civilizației romane. Trebuie recunoscut că recursul la antici mai are și un alt substrat: volumul/volumele de față s-a/s-au născut cu greutate, în sensul dificultăților de tot felul și al cantității/calității materialelor reunite în sute de pagini sortite unei eventuale lecturi atente dar predestinate și unei ipostaze nedorite, frunzărirea fugară. În formă inițială a fost proiectat un volum care să celebreze o vârstă rotundă (împlinirea a 60 de ani) de către profesorul Gheorghe Felea, numai că timpurile postdecembriste n-au fost favorabile pentru editarea lui. În consecință proiectul inițial a intrat în adormire vreme de un deceniu, fiind pe cale de a fi abandonat. Istoria recentă e generoasă cu renunțările de tot felul, entuziasmele se sting repede, iar uitarea se așterne iremediabil. Ce n-a fost să fie n-a fost! Reproșurile și comentariile devin inutile în timp. Volumele de față, unul dedicat Dunării {Ithaca danubiană, vol I, Florilegium in onorem profesorii Gheorghe Felea septuagenarii contextum), iar celălalt Galațului {Ithaca danubiană, voi II, Preliminarii la Enciclopedia Galaților), sunt parte a proiectului Institutului Dunării, patronat de Universitatea Danubius, în scopul stimulării cercetării științifice academice și al unei datorii de onoare pe care mințile luminate ale locului o au față de proximitatea fluviului căruia i se datorează cel mai mare oraș și port fluvial de pe cursul românesc al Dunării.

S-au păstrat așadar materialele de interes documentar din proiectul de acum un deceniu și i s-au adăugat studii și articole recente, astfel încât s-au conturat două volume distincte ca tematică și cu valoare științifică certă. Limitările localismului creator au fost eliminate și s-a extins aria colaboratorilor în vecinătățile imediate, evident cu tangențe mai clare sau doar bănuite cu punctul genezic dual: Galațiul și Dunărea. Efortul principal de mobilizare a resurselor i se datorează celui care, într-o viață de om, a bătut căile omenești ale cunoașterii per pedes sau per feroviem, încât oriunde a poposit și poposește are legături trainice cu persoanele de interes pentru astfel de proiecte intelectuale. Omul cu merite incomensurabile în demararea proiectului numără de acum șapte decenii de când a văzut lumina zilei și a ținut să marcheze momentul fast printr-un moment de erudiție. Destinele ni s-au intersectat încă din anii '70 ai veacului trecut, inițial în Iași marilor iubiri, ca studenți ai Universității „Al. I. Cuza”, apoi ca didacticieni în urbea gălățeană. În tulburătoarele vremi postdecembriste s-a urcat, vreme de 30 de ani, în trenul de București, iar viața Domniei Sale a rămas legată de căile ferate. CFR-ul l-a avut de client cu o ritmicitate de ceasornic elvețian în fiecare vineri seară când venea acasă, apoi duminică seara făcea calea înapoi spre București.”

Cu evident talent literar, George Lateș începe portretul Magistrului, continuat de către Ioan Neacșu, regretatul Constantin Marinescu, Anca Denisa Petrache și Ghiță Nazare. Ioan Neacșu: „D-I G. Felea este omul care: a visat diurn să lase urme viabile și adânci în multele dintre căutările, inițiativele, faptele și lucrările sale; a afirmat și și-a menținut un constant statut spiritual aparte în comunitatea colegilor și cadrelor didactice, fondat pe o condiție existențială de „aristocrat” al ideilor formulate cu rafinament lingvistic orientat spre exegeză aleasă, a omenescului conștient de misiunea sa civică.

Mai apoi, G. Felea s-a dovedit a dăruii binevoitor celor din jur, episodic sau nu, ingrediente stimulative pentru conversația provocatoare specifică seriozității conduitei sale academice, documentate și convingătoare prin scenariile realiste, prin conexiuni ce evidențiau calitatea unuia din realii depozitari de cultură temeinică, cu utilizabilitate certă.

D-I George Felea este profesionistul care își stăpânește bine emoționalitatea în fața ostentației, refuzând publicitatea cu orice preț, mândru însă că apropiatului sau colegii îl caută și pleacă îmbogățiți cu o soluție, chiar dacă uneori retorică sau cu o glumă plină de umor. Totodată, D-I G. Felea stăpânește regulile discrete ale diplomației, ale relațiilor interumane,

pătruns fiind de „conștiința celui ce știe cine este” și „ce este”. (...)

Adept al constructivismului lingvistic controlat, cu un fond umanist semnificativ, d-I G. Felea susține și trimite adesea la călătoria între două reperi: curajul credinței că istoria și rădăcinile istoriei și cele ale oamenilor dintr-o comunitate, în special cea a cadrelor didactice, au dreptul la demnitate.”

Anca Denisa Petrache: „Când ajungi să cunoști omul din spatele personajului realizezi că statutul de bibliopat nu-l definește decât în planul aparenței. Este cu totul alta relația sa cu cartea. Ceva indicibil, generat de undeva din sfera existențialului. Ar putea fi întru sau dintru carte, ar putea fi pentru sau de lângă carte. Toate aceste ipostazieri ontice în relația sa cu cartea mi se par însă fragmentare și, implicit, injuste. După îndelungate căutări și potriviri lingvistice, pe principiul asociativ om de cuvânt, om de condiție etc., am găsit că cea mai apropiată de adevăr ar fi sintagma om de carte. Înglobează toate celelalte ipostaze și relevă o existență legată indisolubil de cartea ca spațiu al rosturilor lumii.”

Ghiță Nazare: „Sincron cu activitatea ministerială profesorul Gheorghe Felea a desfășurat și o prodigioasă activitate de cercetare și de creație. Susținem afirmația anterioară cu faptul că dânsul a publicat 15 cărți cu o tematică diversificată: istorie („Sorbona dunăreană. Colegiul Național „Costache Negri” - monografie; „Supt patru regi. Contribuții la studiul monarhiei în România”; „Istoria modernă a românilor” - suport de curs pentru studenții Facultății de Istorie a Universității „Dunărea de Jos”; „Contribuții la cunoașterea istoriei învățământului gălățean”), legislație („Legislația învățământului românesc, decembrie 1989 - decembrie 1996”, vol. I-II; „Educație permanentă. Breviar legislativ”), finanțarea învățământului („Ghid metodologic privind finanțarea învățământului preuniversitar de stat”), management instituțional („Management școlar”; „Alternative educaționale din România”; „Învățământul particular românesc, trecut și perspective”; „Asigurarea calității în învățământul preuniversitar”, vol. I-II), turism („Galați - ghid de oraș”) ș.a.”

Tot profesorul Gh. Nazare, un bun prieten al lui Gh. Felea, adaugă: „Deși ajuns la vârsta senectuții, profesorul Gheorghe Felea are proiecte îndrăznețe și un program editorial destul de dens. Dintre proiectele sale, se disting Enciclopedia Dunării, în cadrul unui proiect transfrontalier al Institutului Dunării, Enciclopedia Galaților, o valoroasă inițiativă personală, Istoria Ministerului Educației dintru începuturi până astăzi, cu două volume, Voi. I, Evoluție instituțională,

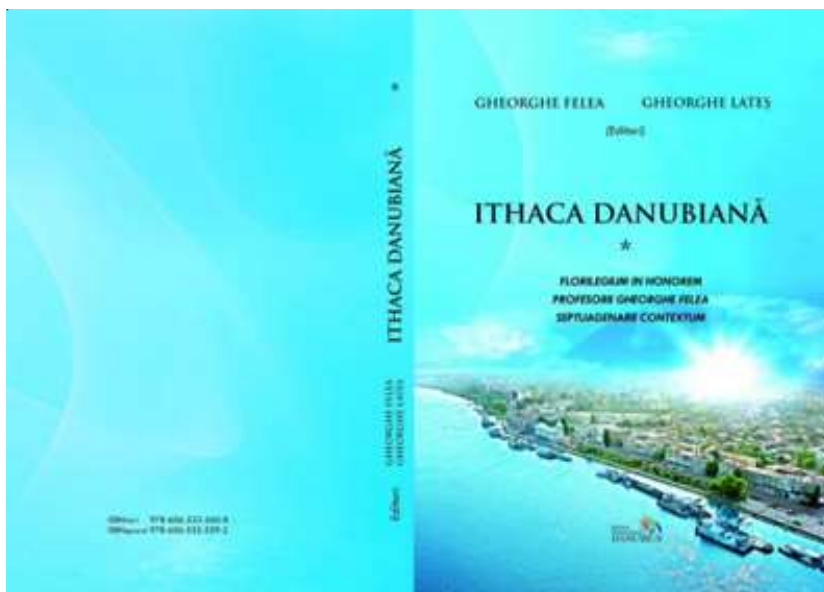

voi. II Miniștrii educației, o Istorie a învățământului particular din România, un volum dedicat Istoriei pluralismului educațional și alternativelor educaționale din România, o Istorie a învățământului gălățean, două volume intitulate *Odiseea existenței* etc.” Așadar, în prima parte a cărții avem „caracterizarea” personalității omului fără de care nu s-ar fi „născut” acest volum; dar și alte personalități devin „frați de carte”, articole întregi vizând parlamentarii gălățeni de la sfârșitul secolului al XIX-lea (de Ramona Elena Livan), Ștefan Rugină scriind despre profesorul Ștefan Corodeanu, ctitor al învățământului tecucean, Gheorghe N. Vasilache despre „Tudor Pamfile, un folclorist și etnolog de talie națională”, Viorel Coman despre Nicăpetre, Costică Neagu despre Simion Mehedinți și „cărțile, sale „didactice”, Dan Râpă despre Petru Caraman... Tot la această „categorie” ar intra exercițiile de admirație ale lui Vasile Ghica pentru cei 17 academicieni tecuceni (cu precizarea: „Nu putem omite personalități marcante pe care Academia i-a trecut nemeritat cu vederea: Calistrat Hogaș (scriitor), George Cocea (dirijor), Hortensia Papadat Bengescu (prozatoare de talie europeană), Dimitrie Hirlescu (pictor), George Apostu (sculptor), Georgeta Mircea Cancicov (prozatoare), Mihailescu (economist, diplomat) și dragele noastre Smaranda Brăescu (campionă mondială la parașutism) și Cocuța Conachi, cea care a schimbat destinul poporului român.”, p.284), dar și exercițiile de admirație sau de critică ale lui Ionel Necula pentru... filosofii ori intelectualii cu astfel de preocupări, eseistice sau nu, din Galați, fiind analizați mai mult sau mai puțin pe îndelete Dimitrie Cuclin, Ioan Gh. Savin, Victor Odobeștianu, Alexandru Bogdan.

Nici viața Bisericii, această Maică a Neamului și Spiritualității românești, nu avea cum să fie ocolită în această panoramă: Eugen Drăgoi are articolul „Băneasa, județul Galați. Contribuții la istoria bisericească locală”, p. 91; Cristian Căldăraru este prezent cu „Episcopia Dunării de Jos în perioada interbelică”, p. 175; Lucian Petroaia a cules „Știri despre școli mănăstirești la Dunărea de Jos (secolele XVI-XXI)”, p.195. Dar și în alte studii se arată cât de importantă este Biserica în istoria românilor: de pildă, există rânduri aparte la George Enache, „O lucrare de gradul I din anul 1941”, unde învățătorul Ioan Muscă, comuna Piscu, județul Covurlui (a lui este lucrarea!) este citat: „Nicăieri

nu se pot stabili atâtea corelații între cunoștințe și materiile de învățământ, ca în timpul excursiunilor. Natura bogată înalță gândul către Dumnezeu (Religie). Un lan de grâu, orz, porumb, etc. ne va oferi cel mai fericit prilej pentru o lecție de științe naturale. Munca plugarului - calități și defecte - va fi acum înțeleasă și prețuită. Numeroase calcule (întinderea lanului, cantitatea și prețul seminței, recoltă, cheltuieli, etc.) admirabile lecții de aritmetică.(...) Biserica și școala (nota a.g.s.: subcapitol): Porunca vremii de față e azi hotărâtoare. Popoarele își caută prin cel mai sfânt sacrificiu de sânge, o temelie sănătoasă a vieții. Un temei moral. Fără de care omenirea va fi vecinie zguduită, frământată. Mai ales poporul român, angajat cu toate puterile credinții în fața păgânătății bolșevice, va trebui să-și găsească razim în puterile credinții creștine, în sprijinul bisericii. Încă din frageda copilărie copilul trebuie format în bunele deprinderi ale vieții creștine. Bun român și bun creștin. Colaborarea cu preotul și legătura școlii cu biserica se impune cu orice preț. Practica virtuților creștinești, - ajutorarea aproapelui, respectul părinților, a celor bătrâni, a celor muncitori și buni, etc. - trebuie să intre în preocupările de seamă ale învățătorului în vremurile de față. Nici o trudă, nici un sacrificiu nu trebuie să cruțate.

Învățăturile și practicile religioase din școală trebuie neapărat împlinite cu deprinderea de a merge la biserică. Cadrul și atmosfera de aci, rugăciuni, coruri, etc. nu pot fi egale altfel. Buna armonie a învățătorului cu preotul și cu toți sătenii, găsește în biserică cel mai fericit prilej de afirmare. Copiii școlii trebuie încadrați în această armonie a vieții creștine. Glasurile lor curate și inimile lor neprihănite pot înălța aci rugă și cântece către cel Atotputernic. Corul școlii

Prin însăși menirea ei de răspândire a doctrinelor liturgice, biserica a fost de la începutul ei o școală de învățare a cititului și scrisului, etapă incipientă a culturii.” (p. 159) Gheorghe Băisan, în „Particularități ale vieții etno-culturale și spirituale în Dobrogea de Nord” realizează și un scurt excurs istoric al creștinismului în zonă, detalii asupra vieții bisericești și mănăstirești fiind de găsit și Ștefan Andrunachi, în „Vocațiile Tecuciului” (p.260) și Dorn Parascan „Tecuciul în secolul al XIX-lea, un târg al Țării de Jos”.

Desigur, Istoria se preocupă și de „oamenii care sfințesc locurile”, țările, ținuturile. Așadar, și geografia, știință soră a istoriei, își are locul

va fi prețuit și va servi ca mijloc plăcut de atragere către sfântul lăcaș. Corul școlii va fi prețuit și va servi ca mijloc plăcut de atragere către sfântul lăcaș. Corul școlar în care să se audă și vocea premilitarilor și a tineretului să fie pârgie de înălțare creștină. Biblioteca bisericii să fie cercetată de copii, tineret și premilitari. Dacă nu există această bibliotecă, să se facă de către preot, învățător și fruntașii satelor. Numele și faptele mucenicilor și sfinților, care au pătimit pentru Creator să fie îndeobște cunoscute de la mic la mare. Zilele de sărbători și Duminicile să fie lecții de cunoaștere, - pe înțelesul tuturor - a faptelor sărbătorite, de smerenie și de adevărată trăire creștinească. Pentru cei mici și pentru cei mari. Numai așa ne vom strădui să întărim nația, pentru a străjui hotarele amenințate.” (pp.231-232)

În studiul lui Săndel Dumitru, „Despre nord-estul județului Covurlui”, aflăm alte amănunte despre viața bisericească, ca și la Cristian Ghiță, în „Valea Horincei - Vatră de cultură materială și spirituală”, unde se subliniază: „Școala și biserica sunt două entități inseparabile și interdependente de la început și până în prezent. Și dacă biserica a jucat un rol foarte important în propovăduirea religiei și a dogmelor creștine, școala, care a luat naștere în pridvorul bisericii sau în chiliile mănăstirilor, a avut, fără îndoială, rolul de a lumina atât pe slujitorii bisericii cât și pe cei interesați din rândul sătenilor mai înstăriți, care doreau să-și vadă odraslele cu o treaptă mai sus. În această epocă, biserica era și loc de învățare a cititului și scrisului, slujitorii bisericii sunt în același timp și slujitori ai școlii, tinda bisericii fiind și localul școlii unde se producea miracolul descifrării literelor de pe ceaslov și taina rescrierii cu mâna a textului din cartea sfântă.

binevenit în carte prin Octavian Mândruț („Dunărea de Jos - Un concept spațial integrat”), dar și deja menționatul articol despre Simion Mehedinti.

Celelalte articole și studii sunt „Contribuții la dezvoltarea gândirii pedagogice în zona Dunării de Jos” (semnat de Andrei Bama, Simona Marin), „Cartea Dunării” (Ion Munteanu), „Omul dunărean față în față cu Literatura: născut sau nu din Dunăre” (Adi-George Secară), „De la legendogeneză la legendsferă” (Gheorghe Lateș), „Un moment dramatic din viața orașului: „Istorie di patima Gălaților, let 1769 noembrie] 29” (Cătălin Enică), „Aspectul general al orașului Galați în relatările călătorilor străini din perioada regulamentară” (Constantin Ardeleanu), „Ținutul Dunărea de Jos (1938-1940). Considerații generale” (Artur Viorel Tuluș), „Din arhiva istorică a învățământului superior românesc: dosarul de concurs al dr. Petru Caraman” (Dan Râpă), „Casa Corpului Didactic. Galați. Repere istorice” (Ghiță Nazare), „Iași, un pol de cultură în spațiul românesc” (Constantin Dram), „O panoramă a literaturii din Basarabia” (Tudor Praxiu), „Nicăpetre - 85. Aud sămânța incolțind” (Viorel Coman), „Începuturile Moldovlahiei” (Gheorghe Gherghe).

Adi G. Secară

P.S. Cartea a fost lansată de două ori, până acum: prima oară chiar la Universitatea Danubius, în decembrie 2021, a doua oară la Așezământul Cultural Sf.Ioan Gură de Aur, cu prezența și binecuvântarea Înaltpreasfințitului Cassian Crăciun, Arhiepiscopul Dunării de Jos, la început de februarie, moderator fiind părintele Eugen Drăgoi. Fotografiiile sunt de la aceste lansări. Fotograf: Nicu Sburlan.

RIVALITATEA BRĂILEANO-GĂLĂȚEANĂ(III): MAICA PRINCIPATULUI ȚĂRII ROMÂNEȘTI VS TÂRGUL DE NEGOT CEL MAI VESTIT AL MOLDOVEI DE PE TOATĂ DUNĂREA

Gheorghe FELEA

După eliberarea de sub turci, în 1829, Brăila a devenit cel mai important port al Țării Românești de pe Dunărea maritimă. Tratatul de la Adrianopol, din 2 septembrie 1829, a abolit monopolul turcesc asupra comerțului țărilor române și, astfel, Țara Românească, avea posibilitatea să dezvolte, prin înlăturarea monopolului turcesc, un comerț liber, condus doar după legea cererii și ofertei. Referindu-se la această perioadă, Nicolae Iorga afirmă în *Conferința de la Brăila din 1924* că: *Nu Brăila este fiica principatului Țării Românești, ci ea este maica acestui principat.*

Dimpotrivă, în lucrarea sa *Descrierea Moldovei*, Dimitrie Cantemir se pronunță și el fără echivoc, că: *Galații, deși sunt un târg care nu bate la ochi printr-o arhitectură frumoasă sau prin mărime este portul cel mai vestit al întregii Dunări.* Consonant cu Principele savant, Domnitorul Mihail Vodă Sturza susținea și el la 1834 în *Obșteasca Adunare*, că: *orașul Galați, singurul liman și cea întâiu schelă a negoțului, a fost în toată vremea privit de noi ca cel mai vrednic a atrage în privința sa toată îngrijirea ocăruiirii și e izvor către țară de îmbelșugată fericire.*

Elogiile aduse celor două porturi înfloritoare, situate pe malurile bătrânului Danubiu, la nici 20 de kilometri unul de altul, erau îndreptățite, numai că ele confirmau existența unor tensiuni mai vechi, generate de similitudinea activităților și intensificate de interesele divergente ale celor două țări. În antichitate, în mod formal, romanii rezolvaseră o problemă de competitivitate în cadrul triumviratului, desemnându-l pe Octavianus Augustus *primus inter pares (primul între egali)* Evident, în cazul de față, interesele economico-financiare și comerciale făceau inoperantă o asemenea soluție, mai ales că, încă din evul mediu, se acumulaseră o serie de evenimente care prefigurau deja un contencios brăileano-gălățean.

Sine ira et studio, trebuie recunoscut că, așa cum am precizat deja în articolul anterior, rivalitatea brăileano-gălățeană nu s-a manifestat prin confruntări directe între cele două orașe și nici nu a fost consecința unor diferende teritoriale, istorice, economice și de mental ireconciliabile ci, ea decurgea din apartenența la entități statale diferite și avea determinații geopolitice, cauzate de clivajul intereselor

comerciale, economice, politice și diplomatice la nivel regional și chiar continental.

De asemenea, se impune și precizarea că rivalitatea nu s-a manifestat ca o insurgență permanentă ci ea a fost, de regulă, o latență care, periodic, s-a acutizat. În aceste circumstanțe, este dificil de descâlcit hățișul relațiilor bi- și multilaterale, trebuie răbdare de benedictin și sagacitate profundă pentru a decoda mesajele adesea incifrate ale documentelor și a decodifica cauzele adevărate ale evenimentelor. Evident că, pentru aceasta, nu putem apela la Oracolul din Delphi și nici nu putem aborda aceste aspecte sensibile utilizând hermeneutica Pythiei. care asigură credibilitatea, cu prețul unor exprimări adesea confuze Din păcate, nici postura de Cassandra nu este convenabilă, pentru că acribia concretizată în exprimarea corectă și clară a mesajelor este totuși lipsită de credibilitate. Totodată, asumarea tratării unui subiect atât de sensibil semnifică și acceptarea riscului ca obiectivitatea și justa măsură să fie percepute diferit fie de Scylla brăileană, fie de Charibda gălățeană.. Dificultatea constă tocmai în faptul că, deși autorul se străduiește să administreze doxă și episteme irefutabile, rezultatele cercetării pot fi vulnerabilizate dacă respectul față de adevărul istoric impune renunțarea la unele clișee sau viziuni legitime de istoriografia tradiționalistă. De asemenea, deși cercetarea nu aspiră să dea satisfacție uneia dintre părți sau să impună concluzii preconcepționale într-un subiect cu aspecte destul de controversate, este posibil să apară unele reacții partizane sau excentrice..

De exemplu, deși istoriografia românească tradiționalistă prezenta Principatele Moldova și Țara Românească ca două state-surori, totuși muntenii și moldovenii s-au războit în perioada Evului Mediu. Cu toate că locuitorii celor două principate vorbeau aceeași limbă ei s-au dușmănit, mărul discordiei fiind, cel mai adesea, unele teritorii sau dorința, îndeosebi a moldovenilor, de a pune „sateliți” pe tronul Țării Românești.

Unul dintre principalele motive de război între cele două principate a fost cetatea Chilia, important punct strategic și economic la țarmul Mării Negre. La apogeul puterii sale, Mircea cel Bătrân a ajuns să stăpânească Dobrogea, supunând printre altele și cetatea Chilia, care era râvnită și de moldoveni. În timpul lui Alexandru cel Bun, Chilia intră în componența

Moldovei. În decurs de câțiva ani, cetatea trecând ba în proprietatea muntenească, ba moldovenească. Profitând însă de problemele voievodului muntean Dan al II-lea cu turcii și cu pretendentul Radu Praznaglava, Alexandru cel Bun tranșează problema Chilieii în 1426, ocupând-o pentru câteva decenii.

Din acest moment, cetatea Chilieii va deveni un măr al discordiei între cele două Principate, pentru ea se vor da bătălii grele între voievozii munteni și moldoveni, cu multă vărsare de sânge. Domnitorul muntean Petru al II-lea, va oferi fără luptă Chilia lui Iancu de Hunedoara, în schimbul sprijinului menținerii tronului. Cetatea este luată, după două asedii grele, de Ștefan cel Mare și adusă înapoi Moldovei. Trebuie precizat că problema Chilieii și a Cetății Albe interesa în cel mai înalt grad și orașele-porturi Brăila și Galați, ca principali operatori în comerțul pe Dunăre.

Un alt motiv al relațiilor încordate dintre Moldova și Țara Românească a fost dorința, în special a voievozilor moldoveni, de a impune domnitori favorabili politicii lor pe tronul muntenească. *Într-aceea vreme intra zavistia între Ștefan Vodă și Radul Vodă, domnul muntenească, pre obiceiul firii omenești, de ce are de ce pofteste mai mult, de nu-i ajunse lui Ștefan Vodă ale sale să le ție și să le sprijinească, ci de lăcomie, ce nu era a lui încă a vrea să coprinză,* scria Grigore Ureche. În 1470, armata moldovenească a lui Ștefan cel Mare pradă cumplit Brăila, un important centru economic muntenească, și o arde. Urmează apoi la rând alte cetăți și târguri importante ale Țării Românești, trecute prin foc și sabie de moldoveni. Este vorba de Cetatea de Floci și Ialomița. Constantin C. Giurescu susține că aceste atacuri și prădăciuni erau de fapt represalii pentru înlăturarea lui Radu cel Frumos, voievodul muntean fiind supus turcilor și, din acest motiv, un pericol pentru Moldova.

Tot Giurescu precizează că muntenii din Brăila ar fi sprijinit o serie de boieri trădători din Moldova și că acțiunea ar fi fost și o expediție de pedepsire. Că acest fapt este adevărat confirmă Letopisețul moldovenesc, care reține că în ianuarie 1471 au fost tăiați, la Vaslui, boierii filoturci Negrilă ceașnic, Alexa stolnic și Isaia vornic, cel din urmă fiind chiar cumnatul voievodului, soțul uneia dintre surorile sale (aceasta se numea Sora, fiind fiica cea mică a doamnei Oltea). Cert este că, la Brăila, măcelul a fost cumplit. *Strănsu-au țara și slujitorii săi și au intrata în Țara Muntenească de au pradat marginea, februarie 27 și au arsu Brăila în săptămâna albă,* scria Grigore Ureche. *Cronica moldo-germană consemnează și ea în luna Februarie în ziua de 27 porni Ștefan Vodă asupra Brăilei în Muntenia și vărsă din plin*

mult sânge și arse cu desăvârșire târgul și n-a lăsat viu nici pe copilul din pânțele mamei și spintecă sânul mamelor și smulse copiii din el.

A devenit deja un truism că oamenii Evului Mediu gândeau, evaluau, acționau (se) justificau altfel decât noi, deoarece atunci exista un alt tip de sensibilitate, determinată istoric și cultural. Același lucru este valabil și pentru modul în care percepeau violența. În primul rând, ‘*criminalizarea violenței*’, adică plasarea ei iremediabilă în câmpul responsabilității penale, se produce ceva mai târziu, în plină epocă modernă; în al doilea rând, ‘*violența sancționată*’ făcea parte din ‘*dreptul natural*’ al principelui, cel puțin așa era perceput în epocă, fapt care-i permitea să administreze pedepsele în cadrul câmpului social, iar mijloacele, indiferent pe care le-ar fi ales, derivau din acest drept inalienabil și nechestionabil al său.

Atacul asupra Brăilei, considerat ca primă incursiune asupra inamicilor Creștinătății, se concretizează și prin masacrarea populației civile. După părerea noastră, o explicație pentru escaladarea violențelor ar fi că acestea au urmat niște rațiuni pur ideologice (nu patologice!). Ele erau asimilate ca transpunere ritualică în acțiune a profețiilor legate de Sfârșitul Lumii, trasate în misiunea *Ultimului împărat* de a pomi lupta finală și pregătirea lumii pentru Cea De-a Doua Venire și Apocalipsă. În cazul nostru, Ștefan cel Mare, împreună cu elitele moldovenești, considerau acțiunile lor o parte a unui plan de natură eshatologică. Textul profeției este explicit: *Și se va pângări pământul de sânge și va (ine pământul roadele sale să nu iasă. Deoarece cei care vor fi trimiși să pustiască pământul vor fi spurcați, deoarece au acceptat spurcarea. Când vor ieși din pustiu, atunci vor începe să-și călească oțelul în burta mamelor și pe copii îi vor omori, zmuncindu-i din mâinile mamelor lor.* Din acest unghi de vedere, tratamentul la care este supusă populația orașului Brăila intră în logica războiului final, cel care trebuia să anunțe apropiata Apocalipsă. În Evul Mediu, violența la adresa celor mai slabi nu făcea parte dintr-un domeniu al ineditului, întregul ethos cavaleresc occidental fiind construit în jurul ideii protejării celor ‘lipsiți de apărare’. Să ne amintim și de expediția efectuată de Vlad Țepeș la sudul Dunării în 1462, atunci când contabiliza într-un ‘catastif numărul exact al celor uciși de oștenii săi, care se ridica la 23.884 ‘oameni și femei, mari și mici’. Un text cu adevărat macabru, dar care pentru contemporani nu a constituit ceva ieșit din comun, mai mult, în forma unei scrisori laudative a fost trimis către alte curți europene, ca dovadă a unei victorii reputate de creștini.

În general, ferocitatea luptelor cu muntenii nu poate fi explicată doar prin caracteristica generală a moravurilor timpului, ci mai curând ca un mod de exercitare a puterii. *Violența este o chestiune de putere, nu de adevăr*, prin urmare, este legată de principiul politic, al dreptului absolut al suveranului. Semantica culturală a monoteismului creștin, moștenit din tradiția veterotestamentară, se afla permanent în poziția de a se transforma în realitate istorică, prin «*împlinirea literală a Scripturii*» Blestemul/ destinul trebuia să fie împlinit «*prin tăișul săbiei*». Iată de ce Cronica lui Ștefan cel Mare nu ascunde aceste detalii macabre, ci din contră le evidențiază, fiindcă nu doar ‘consonează’ cu tradiția apocaliptică, dar face să se înțeleagă că acțiunile monarhului sunt ghidate/ îndrumate de aceasta. Cu alte cuvinte, principiul politic și cel ideologic/religios se înlătuie.

Din această perspectivă, inamicii sau, mai corect zis, *infidelii* - în ambele sensuri, atât în cel religios (otomanii, tătarii, dar și ungurii sau polonezii), cât și politic (muntenii) intrau în conflict cu ordinea prestabilită de Dumnezeu. Conform Profețiilor, împăratul nu era doar un eliberator, ci și un instrument al Voinței Divine, iar în această postură primea dreptul discreționar de a-i pedepsi pe inamicii Crucii și pe feloni.

Adoptând dimensiunea imperială a puterii, cu o puternică încărcătură mesianică, Ștefan cel Mare trebuia să facă această operă cunoscută, iar toate actele, gesturile sale trebuiau să fie exemplare, potrivit conotației biblice și a celei medievale. O cercetare a tuturor acțiunilor ștefaniene ne arată că el acționează ‘ca la carte’, parcă ghidat de un îndrumar încifrat în textele Profețiilor. Misiunea monarhului era să transpună profețiile în acțiune, în gest, în fapte, iar apoi această realitate să fie recodificată în semn și transmisă posterității.

Anul următor, în luna februarie 1471, Ștefan cel Mare are o nouă bătălie cu Radu cel Frumos, de această dată la Soci. Domnitorul moldovean iese și de această dată învingător, reușind să ia toate steagurile armatei muntene, întorcându-se triumfător în Moldova. La sfârșitul toamnei aceluiași an, Ștefan atacă din nou Țara Românească, la data de 18 noiembrie, reușind să-l învingă din nou pe Radu cel Frumos, la Cursul Apei. *Radu fuge în cetatea Dimbovița, probabil o cetățuie a Bucureștilor, este încunjurat și aice de Ștefan, dar scapă peste Dunăre, lăsând în mâinile biruitorului pe soția lui Maria, pe fata lui Vochița și toate averile sale. Ștefan pune domn în Muntenia pe Laiot Basarab și se întoarce biruitor în Suceava, consemnează istoricul Alexandru D. Xenopol în *Istoria Romanilor din Dacia traiană*.*

Temut și respectat în epocă atât pentru calitățile sale de bun strateg și conducător de oști, cât și pentru că era iute la mânie și „*degrabă vărsătorii de sânge*”, după cum consemnează cronicile, Ștefan cel Mare a fost sfidat pe față de locuitorii Brăilei, cărora le ceruse să îl sprijine în numirea unui favorit de-al său pe tronul Țării Românești. Scrisoarea de răspuns a brăilenilor era de-a dreptul ofensatoare pentru domnul moldovean. Evenimentul a avut loc în preajma anului 1480, când Ștefan excedat de trădările protejaților săi impuși pe tronul Munteniei intervine pentru a înscăuna un alt pretendent, care să-i fie aliat împotriva turcilor. Protejatul sau era un anume Mircea, care se recomanda a fi fiu de domn, din dinastia Basarabilor. Ca să își ducă planul la bun sfârșit, domnitorul Moldovei a cerut sprijinul locuitorilor celor trei județe muntene de la granița cu Moldova, Brăila, Râmnicul Sărat și Buzău. Recomandându-l pe Mircea drept domn, Ștefan îl numea „fiul” său. Boierii din cele trei județe nu numai că nu au venit în întâmpinarea puternicului stăpânitor al Moldovei, dar l-au și sfidat printr-un refuz vehement. Scrisoarea a fost trimisă, de fapt, doar de brăileni, râmnicenii și buzoiienii considerând ca e mai prudent să nu răspundă.

Textul epistolei brăilene este reprodus în volumul „*Istoricul orașului Brăila*”, al lui Constantin C. Giurescu: „*De la toți boierii brăileni și de la toți cnejii și de la toți rumânii scriem ție, domnului moldovenesc, Ștefane voievod. Ai tu oare omenie, ai tu oare minte, ai tu creier de-prăpădești cerneala și hârtia pentru un copil de curvă, pentru fiul Călțunei, si zici că îți este fiu. De fapt, Călțuna era una din cele două ibovnice ale lui Ștefan cel Mare despre care sunt dovezi istorice. Legătura dintre cei doi pare să fi fost una întâmplătoare, Călțuna fiind căsătorită, dar împreună ar fi avut un fiu, Mircea. În scrisoarea brăilenilor către Ștefan cel Mare, document tradus din slavonă și publicat de istoricul Ion Bogdan, domnitorul Moldovei este apostrofat: *Dacă ți-e fiu și zici că vrei să-i faci bine, atunci lasă-l să fie după moartea ta domn în locul tău, iar pe muma-sa Călțuna ia-o și ține-o sa-ți fie doamnă, cum au ținut-o în țara noastră toți pescarii din Brăila, ține-o și tu să-ți fie doamnă. Și invață-ți țara ta cum să te slujească, iar de noi să te ferești, căci de cauți dușman, ai să-l găsești. Și așa să știi: domn avem, mare și bun, și avem pace din toate părțile; și să știi că toți pe capete vom veni asupra ta împreună și vom sta pe lângă domnul nostru, Basarab Voievod, măcar de-ar fi să ne pierdem capetele.* Istoricul C. C. Giurescu consideră că tonul vehement al acestei scrisori a fost determinat de resentimentele pe care brăilenii i le purtau lui Ștefan cel Mare care,*

cu doar zece ani înainte, în 1470, atacase Brăila și o arsesse din temelii. Ștefan cel Mare nu a reușit atunci să îl impună pe tronul Munteniei pe protejatul său, Mircea. Totuși, doi ani mai târziu, el l-a instalat ca domn al țării vecine pe un alt pretendent, Vlad Vodă Călugărul. Acesta, însă, ca și predecesorii săi, îl trădează pe Ștefan și, în loc să îi fie aliat în lupta împotriva turcilor, trece de partea păgânilor, pentru a-și păstra tronul.

Întrucât este necesar să avem o imagine corectă despre strădaniilor lui Ștefan de a impune un domn favorabil în Țara Românească, am întocmit, cu destulă dificultate, generată de frecvențele schimbări de domnie provocate de cele 10 intervenții ale lui Ștefan, în baza documentelor istorice, lista domnitorilor Munteniei, pe care Ștefan i-a susținut, exceptându-l pe Radu cel Frumos, care i-a fost ostil până la moarte: **Vlad Țepeș (II)** 1456 iulie 31 -1462 noiembrie 26; **Radu cel Frumos (I)** 1462 august 15 -1473 noiembrie 23; **Basarab Laiotă cel Bătrân (I)** 1473 noiembrie 24 - decembrie 23; **Radu cel Frumos (II)** 1473 decembrie 23 -1474. august 10; **Basarab Laiotă cel Bătrân (II)** 1474 august 10- septembrie 4; **Radu cel Frumos (III)** 1474 septembrie 4 - octombrie 1-4; **Basarab Laiotă cel Bătrân (III)** 1474 octombrie 1-4(5) - 20 octombrie; **Basarab cel Tânăr Țepeluș (I)** 1474 octombrie 20- (1475 ianuarie 10; **Radu cel Frumos (IV)** 1475 ianuarie 10)- 1475 iunie 12. f în vara sau toamna 1475; **Basarab Laiotă cel Bătrân (IV)** 1475 a. iunie V - 1476 noiembrie 8; **Vlad Țepeș (III)** 1476 p. octombrie 7- noiembrie 8 - 1477 ianuarie 10; **Basarab Laiotă cel Bătrân (V)** 1477 ianuarie 10 — decembrie 10 1480; **Basarab cel Tânăr Țepeluș (II)** 1478 ianuarie 9 - 1480 iunie 2; **Mircea II (I)**-1480 p. iunie V — a. noiembrie 7; **Basarab cel Tânăr Țepeluș (III)** 1480 noiembrie 7 - 1481 iulie 8; **Vlad Călugărul (I)** 1481 iulie 8- august 16; **Basarab cel Tânăr Țepeluș (IV)** 1481 august 16 - f 1482 între martie 23 și iulie 13; **Vlad Călugărul (II)** 1482 iulie 131 - f 1495. septembrie 8; **Radu cel Mare-(I)**- începe domnia îndată după 8 septembrie 1495- f. înainte de 3 mai 1508. Se poate lesne deduce cu ușurință din table că **Vlad Țepeș** a avut trei domnii, **Radu cel Frumos** patru, **Basarab Laiotă cel Bătrân** cinci, **Basarab cel Tânăr Țepeluș**, patru, **Vlad Călugărul** două, **Mircea II** una singură. Încercările lui Ștefan de a avea un aliat în domnitorii susținuți la domnie au fost infructuoase pentru că, de fiecare data, aceștia trădează și, în loc să îi fie aliat în lupta împotriva turcilor, trec de partea păgânilor, pentru a-și păstra tronul. În acest carusel al schimbărilor domnilor este angrenată și Brăila, care aproape la fiecare intervenție

moldavă era atacată și cucerită pentru că era un târg înfloritor dar lipsit de apărare, un port de mare importanță strategică și economică.. Abia peste câteva decenii, în secolul XVI, după ce este luat în stăpânire de turci, orașul beneficiază de fortificații, care erau destinate să îl protejeze de frecvențele atacuri. În pofida distrugerilor, târgul Brăilei își - revenea repede de fiecare dată.. Fiind situată strategic pe o ridicătură de pământ neînundabilă, așezarea continua să fie un important punct comercial al Țării Românești, atrăgând corăbii din toată lumea, ce veneau să încarce bogățiile locului - pește și grâne și să descarce mătăsuri, condimente și alte mărfuri din Orient.

Pentru cei care sunt tentați să scoată din context violența și cruzimea specifice evului mediu comise de diverși domni sau boieri, invocăm ca susținere Istoria ieroglifică, lucrare literară satirico-politică scrisă de Dimitrie Cantemir. Opera cantemiriană descrie în amănunt mentalitățile, etosul, cutumele și năravurile medievale, cu nimic mai prejos decât cele descrise pentru epoca ștefaniană. Lucrarea este o alegorie cu caracter istoric și autobiografic scrisă în decursul a doi-trei ani, între 1703-1705. Cei ce s-au ocupat de datarea lucrării (N. Iorga, I. Mintea, P. P. Panaitescu, C. Măciucă, Manuela Tănăsescu, Nicolae Stoicescu, Dragoș Moldoveanu ș. a.), dar și de exegeza ei, o mai numesc eseu filozofic, manual politic și social, „adevărat Roman de Renard românesc (G. Călinescu)

Prin scrierea *Istoriei ieroglifice*, Dimitrie Cantemir a urmărit patru scopuri: dezvăluirea faptelor caselor domnești și boierești ale vremii, deprinderea stilului retoric, îmbogățirea limbii și a fondului gnomic românesc cu „sentenții”. Opera sa a rămas în manuscris, până la 1883, din cauză că, pe lângă demascarea intrigilor, cruzimilor, violenței, corupției și fărâdelegilor domnești sau boierești, țesute în jurul perechii de familii Cantemir - Brâncoveanu, ea conține atacuri vitriolante, și la adresa conducătorilor Imperiului Otoman. Am evocat opera cantemiriană pentru ca cititorul să înțeleagă care erau dominantele vieții social-politice feudale și pentru a invita la lectură pe cei interesați de acest subiect.

În finalul acestei părți a articolului precizăm că am insistat asupra evenimentelor induse pentru Brăila de politica lui Ștefan pentru că acum debutează, deși Galațiul nu are o contribuție directă, contenciosul brăileano-gălățean. Cu alte informații vom reveni în serialul următor.

Morphocroma

Gabriela Georgescu - Portret în cerneală

Corneliu STOICA

De la Dorothea (Lola) Schmierer-Roth, Jeanne Helder-Coppel și Lucia Vasiliu-Cosmescu, primele pictorițe de valoare națională și internațională pe care le-a dat Galațiul, plastica de aici a înregistrat nume notorii de artiste care au slujit și slujesc astăzi cu înalt profesionalism, responsabilitate și devotament arta românească, depășind de mult statutul unor personalități locale. Una dintre acestea este și Gabriela Georgescu.

Născută la 16 ianuarie 1957 în comuna Dudești din județul Brăila, pictorița a absolvit Liceul de Muzică și Artă Plastică Galați (1976) și Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, Secția Artă Monumentală -Restaurare, clasa profesorului Vasile Celmare (1980). După terminarea studiilor superioare a funcționat ca profesoară la Liceul din Făurei (1980 - 1981), la Clubul Elevilor din Brăila (1981- 1989), iar din 1990 la Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” Galați. A susținut toate examenele de promovare a gradelor didactice (definitivat -1982; gradul II - 1987; gradul I - 1994), iar în 2012 și-a luat doctoratul în Arte Vizuale la Universitatea Națională de Arte Plastice București, cu teza „Extensiuni ale

fenomenului MODĂ în artele plastice. Moda în pictura românească din pictura interbelică”, (coordonator, prof. univ. dr. Rucsandra Popp). În perioada 2003 - 2012 a activat și ca profesor la Seminarul Teologic „Sfântul Apostol Andrei” Galați, Secția Patrimoniu, disciplina „Pictură și Istoriografie”. În prezent lucrează ca lector univ. dr. la Facultatea de Artă Plastică din cadrul Universității „Dunărea de Jos” Galați, disciplinele „Investigații alternative în pictură”, „Istoria Artei” și „Tehnologia picturii de șevalet”. Demne de menționat sunt și activitățile desfășurate ca metodist pentru domeniul Arte Plastice în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Galați, ca membru în comisiile de titularizare în învățământ, de jurizare a unor concursuri școlare, de evaluator la examenul de bacalaureat la liceele de artă din Tulcea, Brăila și Focșani, de participare la proiecte naționale și internaționale de cercetare științifică, colaborarea cu articole de specialitate la unele publicații („Călăuza Ortodoxă”, „Buletinul Fundației V. A. Urechia”, „Axis Libri”, „Școala gălățeană”, „Datina” - Constanța) sau cu comunicări științifice la simpozioane naționale și internaționale.

În toți anii care au urmat absolvirii studiilor, Gabriela Georgescu s-a împărțit între munca didactică și atelierul de creație. Din 1981 a participat la Saloanele Filialei Galați a U. A. P. R. și la manifestările colective organizate de aceasta la București, Buzău, Focșani, Brăila, Tulcea, Constanța etc. În 1996 a devenit membră a U.A.P.R., secția Pictură. Și-a organizat expoziții personale la București (1979), Galați (1981, 1997, 2004), Brăila (1989, 2001), Mangalia (1998), Mamaia (2000), Weil der Stadt-Germania (1994) și a participat la peste 70 de manifestări de profil cu caracter național și internațional de la București, Brăila, Bacău, Bârlad, Chișinău, Piatra Neamț, Brașov, Galați, Constanța, Ploiești, Iași, Balcic, Russe, Silistra (Bulgaria), Torino (Italia), Hovinkartano (Finlanda) și Viena (Austria). În același timp a participat la Taberele de Creație de la Hamangia (1996), Mangalia (1998), Dragoslavele (1999), Mamaia (2000), Galați (2004), Adam (2004), Celic Dere, Tulcea (2004, 2005, 2007), Breaza (2008), Hovinkartano, Finlanda (2008). Pentru meritele sale a fost onorată de-a lungul anilor cu mai multe distincții, printre care: Premiul Municipiului Galați (2001, 2002, 2013); Medalia Meritul Cultural clasa a

Coasta dalmată

III-a, Categoria C - „Artele plastice” (2004); Premiul revistei „Porto-Franco” (2007); Diploma „Gheorghe Lazăr”, clasa a III-a, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (2007); Premiul I la Concursul Interjudețean de Religie și Artă „Sărbătoarea învierii” (2012); Premiul de Excelență al Filialei Galați a U. A. P. R. (2017); Premiul special al Filialei Galați a U. A. P. R. la Bienala Națională de Artă „Camil Ressu”, Galați (2020). Are lucrări în colecții de stat și particulare din România, Anglia, Cipru, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Italia, S. U. A. Numele său este întâlnit în albumele de artă „Enciclopedia artiștilor români contemporani” de Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoiaș Lăptoiu, vol. V, (Editura „Arc 2000”, București, 2003); „Prezențe brăilene în spiritualitatea

românească” de Toader Buculei, ediția a II-a (Editura Ex Libris, Brăila, 2004) „Un secol de arte frumoase în Moldova”, vol. II (Editura Art XXI, Iași, 2009) și „Dicționarul ilustrat al artelor frumoase din Moldova 1800-2010” (Editura Art XXI, Iași, 2011), ambele datorate lui Valentin Ciucă; „Enciclopedia Personalităților din România”. Hiibners Who is Who, voi. V, 2010; cele două ediții ale „Dicționarului artiștilor plastici gălățeni” (ediția I, Editura Terra Focșani, 2007; ediția a II-a, revăzută și întregită, Editura „Axis Libri”, Galați, 2013) și „Arta gălățeană feminină” (Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, Galați, 2018) ale subsemnatului, precum și în multe cataloage ale expozițiilor la care a participat.

Anotimpuri

În creația sa de pictură și grafică, Gabriela Georgescu a abordat peisajul, compoziția, natura statică, portretul și nudul, genuri pe care le-a cultivat cu consecvență, ajungând la realizări remarcabile. A atras-o îndeosebi figura umană și în mod special corpul feminin. Într-un interviu acordat scriitorului Ghiță Nazare, pictorița se confesa: „Subiectul pe care-l abordez cu multă plăcere este figura umană, în special corpul feminin. Este ca un alter ego relevat, ideal, într-o altă dimensiune, cea artistică, totdeauna o redescoperire a frumuseții, grației, senzualității și a armoniei lumii. Indiferent dacă ating alt subiect (flori, peisaj), mereu transpare, metamorfozat spiritual, principiul feminin, care este impregnat ineluctabil în orice creație. Deși înțeleg pe deplin estetica urâtului, ca o contrapondere pentru frumosul clasic, aleg să dezvălui în creația mea frumosul ideal, preponderența lui fiind pe linia unei dorințe altruiste de înflorire a unei existențe umane optimiste, radioase, fericite ” (Ghiță Nazare,

„Dialoguri V”, Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați, 2018, pp. 116-117).

Pasionată de pictura cu valențe decorative, Gabriela Georgescu își populează tablourile cu priveliști de pe Dunăre și din Dobrogea, cu mirifice peisaje marine, cu personaje alegorice de o frumusețe renașcentistă, cu îngeri-arhitecți, cu edificii cu arhitectură fastuoasă, cu relicve antice scoase la iveală în urma cercetărilor arheologice, cu elemente antropomorfe, zoomorfe, avimorfe, vegetale și florale introduse în compoziții cu valoare metaforică și simbolică, dar și cu imagini ale unui univers familial fabulos. Artistei îi place să se exprime pe suprafețe mari, așa cum se întâmplă în tablourile de tip triptic („Anotimpuri”, „Coasta dalmată”, „Floarea soarelui”, „Grădini pe țârm”, „Păuni”, „Triptic vertical”) sau în cele intitulate „Mediterrana”, „Malul Dunării”, „Dealuri”, „Sfinx”, „Femeia val”, „Aripi”, „Analogii”, „Adieri de primăvară”, „Caleidoscop” și „Edificii”,

aceste două din urmă alcătuind compoziții modulare în care motive inspirate din mitologia greacă, romană, orientală, biblică și populară sunt contopite în ansambluri armonioase, echilibrate, cu semnificații profunde.

În ceea ce așterne pe pânză, lemn sau carton, pictorița se dovedește a fi un temperament liric, înclinat spre poezie și visare. Lucrările ei au la bază un desen riguros, mergând până la redarea celor mai mici detalii. Sub penelul ei, materia picturală, de o deosebită sensibilitate, dobândește fluentă, sonoritate, tonurile extrem de nuanțate ating farmecul muzicii. Oricât de fidelă rămâne artista datelor realității, pictura ei alunecă în ireal și fantastic. Imaginile plăsmuite de artistă rețin prin geometria și claritatea construcției, prin cromatica luminoasă, proaspătă, transparentă, răspândind în jur vitalitate și optimism.

Acuarelele, realizate în taberele de creație, evidențiază și ele o sensibilitate aparte, caldă, preocupată mai mult de înregistrarea datelor concretului, configurând ansambluri în care se simte respirația naturii, iar liniștea și echilibrul sunt dominante. Mori de vânt, păsări, ctitorii de cult ortodox, arbori, dealurile cu spinări domoale ale Dobrogei sunt pictate cu plăcerea unei ființe care se simte o parte din natură și trăiește la un înalt diapazon sentimentul frumosului. Altădată, folosindu-se de creioane, pastel și sepia, alcătuiește într-o suită de tablouri care constituie un adevărat arbore genealogic al familiei („Genealogii”). Bunici, părinți, frați, unchi, mătuși, propriii copii sunt configurați în imagini care amintesc de fotografiile din vechile albume de familie.

Cadru didactic cu vocație, pedagog ilustru, dinamic, dăruit total formării tinerelor generații de viitori artiști, pictoriță și graficiană talentată, sensibilă, ancorată profund în realitățile artei contemporane, Gabriela Georgescu este o personalitate marcantă a învățământului și plasticii gălățene și naționale, cu un palmares profesional impresionant, care și de acum înainte are încă multe de spus și de oferit școlii, culturii și artei de la Dunărea de Jos.

Sf. Gheorghe

DICȚIONAR - Artiști plastici gălățeni (176)

Corneliu STOICA

SAULEA, Cosmin Ionuț - sculptor. S-a născut la 17 iulie 1975, în Galați. A absolvit Școala Gimnazială Nr. 22 din cartierul „Dunărea”, iar cursurile liceale le-a urmat în cadrul Grupului Școlar Industrial „Gheorghe Asachi”, secția electrotehnică. În paralel, a frecventat și a absolvit în 1994 și Școala Populară de Artă, unde a studiat cu sculptorul Alexandru Pamfil, cel care i-a insuflat adevărata dragoste pentru sculptură și a contribuit foarte mult la formarea lui. Și-a continuat studiile timp de doi ani la Academia de Arte „Lucașești” din București, unde i-a avut profesori pe Teodor Moraru, unul dintre cei mai importanți pictori români din ultima jumătate a secolului al XX-lea, și pe pictorul Petru Lucaci, actualul președinte al U. A. P. R.. A luat lecții și cu sculptorul Dumitru (Mitică) Juravle, fost elev al maestrului Ion Irimescu, și cu graficianul Matei Șerban Sandu. În 1996, în urma examenului de admitere, a reușit la Academia Națională de Arte „George Enescu” din Iași, Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design, secția Sculptură, clasa profesorului Cristea Simion, pe care a absolvit-o în anul 2001. Este profesor de educație plastică în învățământul preuniversitar.

Participări la expoziții colective și de grup: Din 2003 participă la Saloanele și manifestările Filialei Galați a U. A. P. R.: „Student Art”, Muzeul de Artă Vizuală Galați (1997, 2000, 2001); „Arta foto”, Galeria „Trianon”, Iași (1998); „Profesori și studenți ai Academiei „George Enescu”, Galeria „Cupola”, Iași (2001); Atelier 35, Galeria de Artă „Nicolae Mantu”, Galați (2002, 2003, 2004, 2005, 2007); „De sărbători”, Filiala Galați a U.A.P.R. (2005); „Artiști plastici gălățeni”, Galeria de Artă Buzău (2005); Grupul „Ața”, Galați, Brăila și Tecuci (2006, 2007); Atelier 35, Bacău; Saloanele Moldovei, Bacău-Chișinău (2010); Gruparea „Athamor”, Galeria de Artă „Gheorghe Petrașcu”, Tecuci și Foaierul teatrului Muzical „N. Leonard, Galați (2007); Salonul național de desen, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2011); Bienala Națională de Plastică Mică, Brăila (2022). Participări la tabere de creație: „Student Art”, Muzeul de Artă Vizuală”, Galați (1997, 2000, 2001); Rohia, Maramureș, sculptură în lemn (1994); Centrul de Cercetare Marină Agigea, Constanța, (1998); Techirghiol, Constanța, sculptură în metal (2000); Tabăra de sculptură în lemn de nuc, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2002); Atelier Experiment „Cușca”, Gruparea Athamor, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2011); Tabăra de sculptură în metal, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2012). Lucrări de artă monumentală: „Arbore”, metal, Techirghiol (2000); „Clepsidră”, metal, Campusul Științei, Facultatea de Inginerie, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați (2012); „Bustul domnitorului Alexandru Ioan Cuza”, piatră artificială, Căminul Cultural din comuna Liești, județul Galați (2013); „Bustul Eroului Cpt. Pavel Zăgănescu”, bronz, Râmnicu Sărat (2017). „Bustul Sfântului Papă Ioan Paul al II-lea”, Satu Nou, comuna Băra, județul Neamț, piatră artificială (2018); „Bustul Regelui Carol I”, „Bustul Regelui Carol al II-lea și „Bustul Reginei Ana”, bronz, Ateneul Iași (2019 - 2020).

Cosmin Saulea a expus în cadrul manifestărilor gălățene lucrări de pictură și de sculptură. Pendulează între expresionism și arta abstractă. În tablourile sale apar imagini stranii, ca cele din „Cranii și flori”, „Grădina”, sau total abstracte, ca în „Geneză”. În acesta din urmă uleiul este amestecat cu ghips, iar formele fixate pe pânză sunt conturate în relief. Culoarele sunt șocante, predominând verdea, galbenul, albul și violetul. În alte lucrări, materia picturală este involburată, așternută cu pensulații largi, gestualiste.

În sculptură, în portretele și basoreliefurile realizate în ghips se simt ecouri ale artei expresioniste („Samuel B”, „Prieten”, „Ritual”, „Hemicrania”), iar în lucrările de artă monumentală din metal recurge la interesante geometrizară. „Clepsidra”, de pildă, închipuie într-o execuție abstractă un tors feminin din care se dezvoltă în partea superioară un corp geometric de forma unei prisme triunghiulare. Există în această lucrare un contrast puternic, atât cromatic (roșu aprins - argintiu), dar și material, în sensul greutății, al structurii monolitice a blocului metalic din partea de jos și linia delicată, suplă, aeriană, a barelor metalice din partea superioară. Este ca și când am măsura un timp trecut încărcat în evenimente, bogat, și unul ale cărei perspective viitoare abia le întrezărim. Cele două părți distincte ale compoziției lucrării pot semnifica, dacă luăm în considerație locul pentru care a fost gândită, și conviețuirea dintre artă, știință și tehnică. „Arborele” de la Techirghiol, de pe malul Lacului, este o metaforă plastică închipuind o construcție metalică de formă ascensională, în care elementele componente se multiplică și se reduc pe verticală pe măsură ce urcă spre în cer ipotetic, sugerând trunchiul și coroana unui copac. „Am preferință pentru organic și descompunere, pe care încerc să le reprezint în compoziția sculpturală, fie ea ronde-bosse sau basorelief ca un fîresc al vieții”, declară artistul.

În portretele personalităților amintite, realizate într-un limbaj realist, cu un modelaj excelent finisat, sculptorul a acordat o foarte mare atenție atât expresivității chipului acestora, cât și a vestimentației, astfel ca iubitorul de artă, privindu-le, să regăsească în înfățișarea creată de el, adevărata lor identitate fizică și morală.

Bibl.: Valentin Ciucă, Un secol de arte frumoase în Moldova, vol.II, Editura Art XXI, Iași, 2009; Valentin Ciucă, Dicționarul ilustrat al artelor frumoase din Moldova 1800-2010, Editura Art XXI, Iași, 2011; Dicționarul sculptorilor din România (coordonator, Ioana Vlasiu), vol. II, lit. H - Z, Editura Academiei Române, București, 2012; Corneliu Stoica, Dicționarul artiștilor plastici gălățeni, ediția I, Muzeul de Artă Vizuală Galați, Editura „Terra”, Focșani, 2007; ediția a II-a revăzută și întregită, Editura „Axis Libri”, Galați, 2013; Corneliu Stoica, Monumente de for public din municipiul Galați, Editura „Axis Libri”, Galați, 2015; Corneliu Stoica, Filiala Galați a U. A. P. R. 70 de ani de existență 1951 - 2021, Editura „Axis Libri”, Galați, 2021.

Clepsidra

Arbore

Zaraful Ismail stătea fericit pe scăunelul său, rezemat de a doua coloană a Bazarului. Era unul dintre locurile cu cel mai bun vad comercial din toată Tulcea, pentru care nu plătea mai nimic, doar 5 kuruși pe săptămână, la Konak, și încă unul zapciului care se ocupa de ordinea printre bazargii. Ceilalți negustori, care aveau prăvălii închiriate, plăteau un galben pe lună, o adevărată avere.

Ce-i drept, nu avea parte de mușterii cu dare de mână, ci de tot felul de sărăntoci: săcărari din port, țărani din satele din jur, văduve care își mai vindeau câte un ban din salbă, bătrâni care își pregăteau propria înmormântare. Din când în când apărea câte un client lovit parcă cu leuca în cap, care vindea câte un odor de galben, câștigat cu durere, uneori chiar cu sânge. Aștia erau clienții pe care îi iubea cel mai mult, le zâmbea larg, iar ei veneau ca muștele la miere, înșelându-i cu gesturi aproape de vrăjitor, prin care le schimba banii buni cu alții falși, făcându-i să creadă că fuseseră păcăliți atunci când se căpătuiseră cu ei. Din când în când mai avea și mici necazuri, ca într-o dimineață când găsisse, pe locul lui de zărăfie, un ghiaur cât malul, care vindea opinci. „Ce faci, bre? Aici e locul meu!”, se burzuluiise la necredincios. „Să mori tu?”, îi răspunse rânjind necredinciosul, semn că îl plătise zdravăn pe zapciu, ca să-i ia locul. Până la urmă,

toată afacerea îl costase 20 de kuruși, pe care îi plătise celor doi cerchezi, care, cu hangerele sub caftan, îl împuseseră pe ghiaur și dus a fost, cu opincile lui cu tot. Acum, aștepta liniștit, cu zâmbetul lui adormit, mușterii de la care să-și recupereze cât mai iute banii cheltuiți.

În fața lui opri o femeie, apărută ca de nicăieri. Era îmbrăcată cu tafta și mătăsuri scumpe, iar fața o avea acoperită cu două rânduri de feregea. Până să se dumirească turcul ce-i cu el, femeia își apropie fața de a lui și lăsa să-i cadă primul văl, din lână subțire, rămânând doar cu unul, din voal subțire și transparent. Cum se făcea că soarele bătea în așa fel, încât se vedea prin el de părea că nici nu-l avea? Ismail avea impresia că femeia se dezbrăcase de tot în fața lui. Avea fața albă, ochii albaștri ca peruzeaua și părul galben ca aurul vechi de Constantinopol.

- Cumperi bani de aur, efendi? îl întrebă cu voce tremurândă și neasemuit de caldă.

- Îhî, răspunse turcul prostit de frumusețea femeii.

- Cât îmi dai pe doi imperiali rusești?

Cu ultima rămășiță de luciditate, zaraful spuse un preț cu un sfert mai mic decât cel obișnuit.

- Nu mă înșeli, zaraf efendi? îl întrebă și mai speriată femeia, ce părea picată din Soare, sau abia coborâtă din patul vreunui belfer tulcean.

- Allah să mă fulgere! Ismail bazargiu cinstit, toată lumea știe!

- Bine, te cred, zise femeia și-i vârî în palmă cei doi galbeni rusești, noi și lucioși. Își apropie și mai mult față de-a lui, zăpăcindu-l de tot cu privirea ei albastră, ca apele Bosforului în zilele senine de vară. Mirosea a apă de trandafiri și a așternuturi calde.

Ismail vârî banii, câte unul, între buze, pentru a le strânge tăria între dinți. Amețit de mirosul și de privirea femeii, banii ajunseră pe partea stângă, unde falca nu mai avea niciun dinte, fiind mai pustie decât câmpia Anatoliei. Îl năpădi rușinea față de femeia care ar fi putut observa că poftea la ea cu doar doi dinți în gură. Se făcu că clămpănește tăria aurului, după care îi numără în palmă 160 de kuruși, în monede de argint de câte 20, cele mai bune pe care le avusese vreodată.

- Mulțumesc, efendi, m-ai salvat, îi respiră aproape de ureche. Am să vin odată să ne jucăm cu cocoșei de aur pe care îi ai ascunși, îi șopti și dispăru așa cum apăruse.

Lui Ismail îi mai trebuiră câteva clipe bune pentru a-și reveni din tărașenie. Parcă dăduse cu capul de coloanele Bazarului, așa cum mai făcea câte un ienicer turbat, după ce fuma tutun negru amestecat

cu marmeladă de struguri. Noroc că femeia plecase, pentru că, dacă l-ar fi luat de mână, cu siguranță că ar fi mers să-i arate tot aurul pe care îl avea ascuns. Până la urmă, nu fusese chiar atât de prost de frumusețea blondă, câștigase de pe urma ei aproape 50 de kuruși, galbenii rusești fiind la mare căutare. Luă unul din ei și-l strânse de data aceasta în cei doi dinți pe care îi mai avea. Aceștia se înfipseră în moliciunea aurului... oprindu-se brusc, scrâșnind în arama ieftină. „Nu se poate! Bani calpi!” mormăi în barba rară și albă Ismail zaraful. „Și de cea mai joasă speță, miez de cupru învelit în foiță de aur, făcuți de breslașii brașoveni”. Nu valorau mai mult de 10 kuruși și îi cumpărau ghiaurii săraci, pentru a-i atârna de salbele fetelor ce le măritau cu zestre puțină.

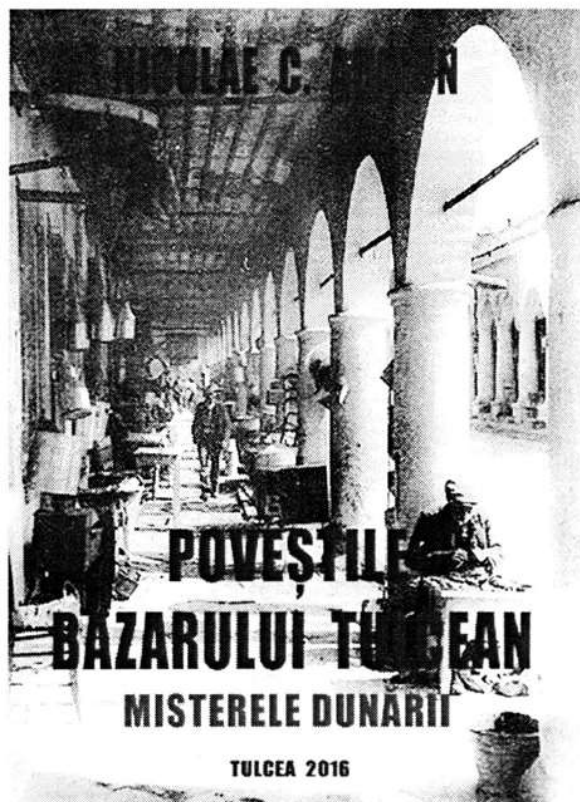
Zapciul Bazarului se apropie alene de el, cu archebuza ruginită pe umăr și clătînând din cap:

- Mare bazargiu ești, Ismail bre, scoți aurul ca lipovenii crapul din Dunăre. Te-a umplut de parale ghiuroaica de adineauri.

-Așa-i, zapciu bey, spuse zaraful cu lacrimi în ochi, mare bazargiu sunt, aurul vine la mine ca muștele la șerbet. Halal hazna!

Din volumul de proză scurtă „Poveștile din bazarul tulcean”, autor Nicolae C. Arton

Volumul este o culegere de proză scurtă, având ca temă istoria Tulcei de altădată, undeva pe la 1870. Laitmotivul tuturor poveștilor este Bazarul tulcean, o construcție adevărată, care a existat în centrul orașului între anii 1864 și 1965, când a fost demolat pentru a face loc unor blocuri de beton. Cititorul va descoperi cu uimire un oraș cu o sumă de personaje și întâmplări pline de exotismul oriental pe care îl avea Tulcea sub stăpânirea otomană, până la 1877. Veți afla lucruri extraordinare despre Anastasie Himariotu și poetul englez Byron, despre Ahmed Ciobanul, căruia isnaful (breasla) bostangiilor călăi de la Constantinopol îi fac felul, supărați că acesta purta un fes cu un șnur prea gros. Despre Ibrahim/Ivanușka care pleacă în hagiâlăc la Mecca, de unde se întoarce singur și își deschide o prăvălie unde nu vinde nimic, motiv pentru care este ținta preferată a hoșilor tulceni. Cum un negustor evreu a deschis în Bazar, o prăvălie în care vindea apă și cum firma acestuia a ajuns la Constantinopol, ca operă de artă. Cum un armean apostat ajunge scopit și este judecat de către valurile Dunării. Iar lucrurile aproape o iau razna cu întâlnirea dintre o corabie grecească, condusă de un timonier valah și o ceată de extraterestrii.

Cele trei virtuți

Sfânta Muceniță Sofia a fost ucisă și a depus mărturie întru Hristos împreună cu cele trei fiice ale sale în anul 137 sub domnia împăratului roman Aelisu Hadrian (117-138).

Fiicele erau Pistis de 12 ani, Elpis de 11 ani și Agapis de 9 ani.

Pe undeva protocronismul, feminin, a jertfei Brâncovenilor.

Pistis se traduce „Credință”.

Elpis înseamnă „Nădejde”.

Agapis în traducere este „Dragoste”.

Cele trei copile prin numele pe care îl poartă devin cele trei virtuți ale creștinismului,

Fiecare epocă are virtuțile sale.

În ultimii ani ai lui Ceaușescu la Centrul Universitar de Partid București domnea triada tovarășilor

Turbatu, Lepădatu și Pacoste.

Coincidență, întâmplare?

„Hazardul este sinonim cu Dumnezeu când nu vrea să semneze” susținea Voltaire

N.B.

Revista Dunărea de Jos
EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
Președinte: COSTEL FOTEA
CENTRUL CULTURAL „DUNĂREA DE JOS”
Manager: Viorel Sandu

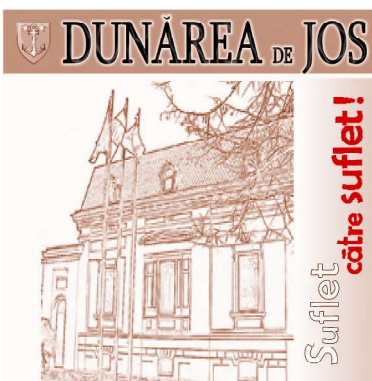
Str. Domnească nr. 61, Galați, cod. 800008
tel.: 0236 418400, fax: 415590, e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583 - 0225

Redactor șef: Florina Zaharia

Redacția: Alina Simona Dragomir, Laura Dumitrache,
Eduard Mihalcea, Adrian Doru Nica, Costel Radu

Din sumar:

Susținem performanța școlară! Schimb de experiență între Colegiul Cuza și Liceul Daniel Arnaud din Franța - p. 1; Activitățile Centrului Cultural Dunărea de Jos - p. 2, 3, 4, 5; Doctor s mistake - Nicolae Bacalbașa; Interviu cu Simona Trifu realizat de Alina-Simona Dragomir - p. 6, 7, 8, 9, 10, 11; Traducere și portret de scriitor Laurent Bayart, propunere de Carmen Andrei - p. 12, 13, 14, 15, 16, 17; Proză de Ion Manea - p. 18, 19; Cronici despre reviste literare și cărți realizate de Alina-Simona Dragomir - p. 20, 21, 22, 23; Cărțile ca amintiri - Mihaela Popa - p. 24; Stări modificate ale interiorității, cronică realizată de Octavian Mihalcea - p. 25; Istoria leului românesc, autor Radu Moțoc - p. 26; Omul dunărean și Istoria ca destin, cronică realizată de A.G. Secară - p. 28, 29, 30, 31; Rivalitatea brăileano-gălățeană, autor Gheorghe Felea - p. 32, 33, 34, 35; Morphochroma, autor Corneliu Stoica - p. 36, 37, 38; Dicționar artiști plastici gălățeni, autor Corneliu Stoica - p. 40, 41; Povestea frumoasei cu suflet de aur calp, autor Nicolae C. Ariton - p. 42, 43;

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor.

Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se găsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România).

SIM

na
trifu

Despre **teama** de a crea
lumi în lumi
sau
de ***lumi***
peste
lumi...

Galăț, cod 800008, ștr. Domnească, nr. 61
Tel.-Fax: 00-40-236-418400; 00-40-236-415590
Email: office@ccdj.ro - revistadunareadejos@ccdj.ro
www.ccdj.ro

